DR. JONAS BALYS CORESP.
4522 ALBION RD.
COLLEGE PARK, MD. 20741

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEPHONE: LUdlow 5-9500

VOL. LIII Price 10 c. PIRMADIENIS, MONDAY, LAPKRIČIO — NOVEMBER 17, 1969 Kaina 10 c. Nr. 270

LENINO ŽODŽIAIS ATAKUOJA MASKVOS IMPERIALIZMĄ

Nuostabiai taiklūs Maltos atstovo Gauci žodžiai komunistams

New York. — Praėjusio spalio 15 d. Jungtinių Tautų būstinėje New Yorke posėdžiavo Jungtinių Tautų Organizacijos visuotinio susirinkimo pirmasis komitetas ir svarstė Sovietų Sąjungos delegacijos pasiūlytą projektą — atsišaukimą į visas valstybes tarptautinio saugumo stiprinimo reikalu.

Apie tą projektą kalbėjo Maltos delegacijos narys, patarėjas Victor J. Gauci (Gosi). Jis pasveikino Sovietų Sąjungos parodytą iniciatyvą, bet pareiškė, kad pačiu projektu esąs kiek nusivylęs. Ištraukos iš Jungtinių Tautų chartos projekte pateiktos nenuosekliai ir neišryškinti kaip tik svarbiausieji ių bruožai. Projektas net sudaro įspūdį, kad jis kažin ar tiksliai išreiškia pačios Sovietų Sąjungos vyriausybės intencijas.

Įdomiausia ir labiausiai intriguojanti buvo kalbėtojo prielaida, kad tokio atsišaukimo projektui Sovietų vyriausybė juk turėj gi semtis įkvėpimo ne kur kitur, kaip marksizmo -leninizmo ideologijoj. Tačiau projektas išėjo nuo tos ideologijos gerokai nutolęs. Be to, jame per neapdairumą ar gal ir dėl kitų priežasčių liko nepaminėtos kaip tik pačios svarbiausios tarptautinio nesaugumo ir įtampos priežastys.

Savo priekaištus Maltos atstovas parėmė sugretinimu ištraukų iš pasiūlyto projekto ir iš Lenino deklaracijos apie taiką ir tarptautinius santykius, pasakytus rytojaus dieną po Rusijos revoliucijos laimėjimo.

Ką sako Maskva

Dabartiniame Kremliaus pareiškime tvirtinama, kad taikai ir tarptautiniam saugumui sustiprinti reikia:

"Atšaukti kariuomenes iš užimtų kraštų, kurių užėmimas yra pasekmė kaikurių valstybių ginkluotų pajėgų akcijos prieš kitas valstybes ar tautas, ginančias savo nepriklausomybę, laimėtą žlugus kolonijinei sistemai, bei ginančių savo teritorijos neliečiamybę;

"sustabdyti visas priemones, siekiančias užgniaužti kolonijinėj priklausomybėj tebesančių tautų išsilaisvinimo sąjūdžius, ir suteikti visoms tokioms tautoms nepriklausomybę".

Tokia yra sovietinės delegacijos siūloma atsišaukimo esmė. Projektas taip suprojektuotas, kad tiktų taikyti, gal būt, Artimuosiuose Rytuose, gal ir Tolimuosiuose Rytuose ar kur nors Afrikoj, tik kad netiktų atsukti jį į Maskvą.

O ką sakė Leninas

O Leninas, lygiai prieš 52 metus, kalbėdamas "naujos" revoliucinės vyriausybės vardu ir, žinoma, norėdamas pasirodyti labai teisingas, paskelbė štai kokius dėsnius tarptautiniam saugumui užtikrinti ir taikai palaikyti:

"Laikydamasi demokratinių ir ypač darbo klasės principų, ši (atseit, Lenino vadovaujamoji. E.) vyriausybė mano, kad mažos ir silpnos tautos įjungimas į didelę ar stiprią valstybę yra aneksija arba pavergimas, — nebent ta mažoji tauta būtų su tuo tiksliai, aiškiai ir laisvai sutikusi; ir čia neturi reikšmės kuriuo metu būtų buvusi pavartota jėga tam įjungimui į stipresniąją valstybę įvykdyti, ir nesvarbu, ar mažoji tauta yra labai ar tik menkai išsivysčiusi.. taip pat neturi reikšmės, ar ta mažoji tauta yra toli užjūry, ar čia pat Europoj.

"Jeigu bet kokia tauta ar valstybė jėga laikoma kitos valstybės sienose... jeigu ji negauna teisės pati spręsti savo ateities laisvu balsavimu, be jokio spaudimo, iš anksto visiškai atitraukus prijungti siekiančiosios ar stipresniosios valstybės pajėgas, tai tokia padėtis yra aneksija, tai yra pavergimas ir agresija".

Vergija Lietuvoj ir kitur

Skaitydamas tuos Lenino žodžius, Malto atstovas ypač pabrėžė tą sakinį, kur Leninas nurodė, kad balsavimas dėl prisijungimo prie kitos, ypač prie didesnės ir stipresnės valstybės turi būti laisvas, be jokio spaudimo, ir kad spaudimo nėra tik tada, kai prisijungti siūlančioji valstybė, jeigu ir buvo į mažesnįjį kraštą dabar ar kada nors anksčiau įvedusi savo karinių ar kitokių ginkluotų pajėgų, tai prieš laisvą balsavimą tokiu reikalu turi iš anksto visas tas savo pajėgas atitraukti. Jeigu ginkluotos jėgos pasilieka, tai — Leninas taip sakė — laisvo apsisprendimo nėra, o yra tik agresija, aneksija, pavergimas.

Perskaitęs tas ištraukas iš dabartinio sovietinio delegacijos dokumento ir iš Lenino deklaracijos, Maltos atstovas sakė Jungtinių Tautų komitete:

"Nėra abejonės, kad Leninas tą reikalą aiškiai suprato. Svarbiausia nesaugumo priežastis tarp tautiniuose santykiuose yra atėmimas iš tautų jų apsisprendimo teisės, ir tai ne tik iš tų tautų, kurias priimta vadinti kolonijinėmis Jungtinių Tautų chartos 11 ir 12-to skyrių prasme, bet iš bet kurių tautų, vis tiek kur jos begyventų. Kol stipresniųjų valstybių viešpatavimas silpnesnėms tautoms ir silpnesniųjų išnaudojimas nebus pranykęs nuo žemės veido, tol nebus tikros taikos, tol nebus saugumo, ypač jo nebus mažosioms tautoms. Bet toks viešpatavimas ir toks išnaudojimas tebėra pasklidęs nuo Zambijos iki Lietuvos, Latvijos ir Estijos, nuo Angolos ligi Armėnijos, Gruzijos ir Azerbeidžano. Nei vienu iš tų atvejų silpnesnioji tauta nėra tam davusi savo aiškaus ir laisvo sutikimo; nei iš vieno to krašto prijungusioji ar stipresnioji valstybė neatitraukė visiškai savo pajėgų, prieš pradedant organizuoti mažesnėsės ir silpnesnėsės tautos valios pareiškimą. Kaip

(Nukelta į 5 psl.).

DARBININKŲ KLAUSIMO REIKALAIS

Kalbos Jungtinėse Tautose ir Vatikane

New York. — Jungtinių Tautų Organizacijos bendrame posėdyje buvo paminėta tarptautinės Darbo organizacijos OIL penkiasdešimt metų veiklos sukaktis. Kaip žinoma šiai organizacijai šiemet buvo pripažinta 1969 metų Nobelio taikos premija. Minėjimo metu kalbas pasakė Jungtinių Tautų generalinis sekretorius U Thant ir tarptautinės organizacijos OIL pirmininkas David Moore. Jungtinių Tautų generalinis sekretorius ypatingai iškėlė darbo organizacijos įnašą darbininkų padėčiai pagerinti pasaulyje ir socialiniam teisingumui įgyvendinti. Teisingas darbininkų klausimo išsprendimas yra pagrindinė sąlyga taikai pasaulyje įgyvendinti, — priminė JT organizacijos generalinis sekretorius.

Šv. Tėvo žodis darbininkams

Priimdamas apie tūkstantį Milano Montedison darbininkų popiežius nurodė darbininkų streiko teisės tikslus ir ribas. Katalikų Bažnynyčia — pabrėžė popiežius — aukštai vertina darbininkų pasaulį ir su giliu rūpesčiu seka visas darbininkų problemas, nuo kurių teisingo sprendimo priklauso visos žmonijos pažanga. Iš darbininkų pasaulio turi kilti tikrasis socialinis teisingumas, civilinė pažanga, visos bendruomenės gerovė, bei organinė visų klasių lygybė laisvėje ir taikoje. Darbininkų reikalavimams paremti naudojama streiko teisė turi respektuoti visos tautos interesus ir neleisti kentėti nekaltiems piliečiams bei kenkti patiems darbininkams ir tiems tikslams, dėl kurių jie yra organizuojami.

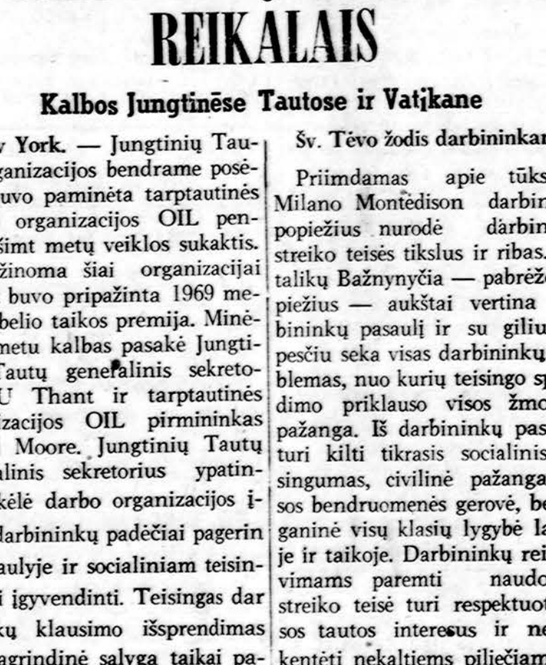

Apollo 12 astronautai ištirs šį Surveyor 3 aparatą, išmestą mėnulin 1967 m. balandžio mėn. Matyti kokios dalys tame aparate buvo. Astronautai dalį jų išims, tarp jų ir televizijos siųstuvą.

Pietų Vietnamo patruliai prie Duc Lap, Pietų Vietname.

Šiandien astronautai įskrenda į mėnulio orbitą

Houston, Tex. — Nepaisant, kad šis skridimas į mėnulį jau yra antras, tačiau visas pasaulis, neišskiriant nė rusų, linki, kad ši kelionė būtų sėkminga. Astronautai šeštadienį darė kurso mėnulio link patikrinimus, taisė televizijos paveikslams perduoti įrenginius. Sekmadienį rytą 5:22 val. pradėjo 10 val. poilsio laiką, pusryčius valgė 3.22 v. p.p., o 9:52 v.v. vėl užkandžiavo. Pirmadienį, 2:33 val. r. (General standard laiku) perduos 50 minučių per televiziją vaizdus iš kelionės. Už valandos astronautas Alan Bean išliauš į Interpride aparatą patikrinimui, beveik po poros valandų jis grįš atgal į pagrindinę kapsulę. Po pietų, 4:51 val. paskutinis patikrinimas ir 9:51 v.v. erdvėlaivis įskris į mėnulio orbitą. 10:23 val. rodys apie pusvalandį vaizdus per televiziją.

Precizišku tikslumu

Šeštadienį astronautai paskelbė, kad jie matę kartu su jais lekiantį kažkokį objektą. Kas tai galėtų būti tiria stebėjimo centras. Astronautai persiuntė vaizdų per televiziją, tikrino savo aparatus ir ilsėjosi. Antradienį 10:46 v. r.v. nuo pagrindinio erdvėlaivio atsiskirs Intrepide ir 11:45 v.v. astronautai pateks į orbitą tik 50,000 pėdų nuo mėnulio. Gi už valandos jie jau nusileis mėnulyje. Vėliausiomis žiniomis erdvėlaivis lekia mėnulio link precizišku tikslumu.

Šis prietaisas, vadinamas elektroniniais smegenimis, naudojamas Apollo 12 astronautų, nes tame prietaise įrašyta erdvėlaivio judėjimo kryptys ir automatiškai vadovauja erdvėlaiviui. Jeigu daromi pakeitimai, vėl tai įrašoma į tuos "smegenis", kad nebūtų užmiršta reikalingi judėjimai.

Šiaurės Vietnamo delegacija buvo nustebinta

Paryžius. — Hanoi delegacija pirmą kartą per 18 mėnesių pamatė, kad Amerika yra tikrai nusistačiusi siekti Vietname garbingos taikos. Amerikos kongreso daugumos perteikta rezoliucija JAV delegacijos pirm. Cabot Lodge leido suprasti komunistams, kad JAV prez. nėra vienas, kad jį remia kongreso dauguma. Kada Lodge ištiesė Vietnamo delegacijos pirmininkui Thuy raštą, kad Amerika remia prezidentą, šis nebegalėjo nieko pasakyti. Tai buvo pirmą kartą kada komunistai suabejojo, kad vis dėlto nėra taip kaip jie laukia ir karo Vietname nenulems komunistų kurstomos demonstracijos.

— —

● **Brazilijoje**, Salvadoro m-te norėtam šaukti nipių kongresui neduotas leidimas, nes miesto meras pareiškė, kad čia yra civilizuotų žmonių miestas, o ne šiukšlynas.

KALENDORIUS

Lapkričio 17 d.: šv. Grigalius, šv. Viktorija, Getautas, Gilvinė.

Lapukričio 18 d.: šv. Konstautas, šv. Saloměja, Lizdeika, Ledruna.

Saulė teka 6:41 r., leidžiasi 4:30 val.

ORAS

Chicagoj ir apylinkėse dalinai debesuota. Temperatūra daugiau

Ukrainiečių vyskupai laisvame pasauly

ROMA. — Laisvajame pasaulyje gyvenančių katalikų ukrainiečių dvidešimtis vyskupų, vadovaujant kard. Juozapui Slipyj, šiomis dienomis buvo susirinkę bendrai konferencijai Romoje. Buvo aptarta ukrainiečių kalbos vartojimas liturgijoje, naujų kunigų ir jaunimo auklėjimo klausimai. pasauliečių veikla Bažnyčioje ir katalikų santykiai su ortodoksų Bažnyčia. Be to, buvo nagrinėta naujo Rytų apeigų katalikų patriarchato Kijeve steigimo klausimas ir tuo reikalu kreiptasi į Apaštalų Sostą Romoje. Iš visc laisvajame pasaulyje šiuo metu yra apie du milijonai rytų apeigų ukrainiečių katalikų.

AMERIKOS IR SOV. RUSIJOS DIDIEJI GINKLAI

Šiandien pradedama strateginių ginklų suvaržymo konferencija

Washingtonas. — Pirmadienį Helsinkyje, Suomijoje, prasideda Sovietų Rusijos-Amerikos nusiginklavimo konferencija. Pirmasis pasitarimas pradedamas Suomijos vyriausybės rūmuose, gi kiti pasitarimai pakaitomis vyks Sovietų Rusijos ir Amerikos ambasadose.

Amerikiečių delegacijos galva yra Gerard Smith, 55 m.

Britanijos atominių ginklų ekspertai teigia, kad Sovietų Rusija bando jau naują raketą, kuri galėsianti pasiekti Vakarų Europos kraštus ir net Ameriką. Tokie ginklai be abejo galės iš pat pradžių komplikuoti pasitarimus, kaip mano Laurence Martin, Kings kolegijos profesorius Londone. Sovietų ginklas esąs taip naujas, kad amerikiečiai mokslininkai net nežiną, kaip jį reikėtų pavadinti, lyginant su panašiais Amerikos ginklais. Skelbiama, kad ta raketa jau išbandyta Sachaline, bet nėra tikrų žinių.

Amerika pirmauja

Įdomu palyginti koks yra dabar didžiųjų ginklų santykis tarp Amerikos ir Sovietų Rusijos. Iš žemės paleidžiamų raketų Amerika turi 1,054, o rusai 1,050. Povandeninių laivų, galinčių leisti raketas, Amerika turi 656, Sov. Rusija 160. Ilgo skridimo bombonešių JAV — 2,238, o Sov. Rusija — 1,360.

Sukelia dar abejonių dėl tikslumo tai, kad šnipinėjimo satelitai negali nustatyti tikro skaičiaus raketų, kurios gali iš karto panešti bent keletą bombų ir jas numesti net paskiruose taikiniuose. Pasitarimuose turėtų būti apribojama tokių strateginių ginklų gamyba ir varžybos ir ateityje toliau ir abu kraštai turėtų ribotis dabartinių raketų skaičiumi. Kai kurios raketos gali nešti nuo trijų ligi 10 atominių galvučių. Jų ma žiausia būtų vistiek bent trejetą kartų didesnė negu numesta ant Hirošimos. Tokių ginklų gamyba yra tuo svarbi, kad galima suaktyvinti puolimą, visai nepakeliant raketų skaičiaus. Amerika to kias raketas bando, kiek toli pažengę tokių raketų gamyboj sovietai tikrai nėra žinoma.

Priešraketinė apsauga

Šalia puolamųjų ginklų yra la bai svarbus priešraketinis tinklas. Toks tinklas pagautų priešo raketas dar nepasiekus taikinio. Tokios raketos būtų pagautos radaro ir automatiškai radaro vairuojamos raketos priešo puolamas sias raketas sunaikintų dar erdvėje. Sovietai tokią ABM (Anti-ballistic-missile) sistemą jau turi įsirengę apie Maskvą jau keletas metų. Nepaisant Sovietų Sąjungos techninio nepajėgumo, tokie prieš raketas apsaugų tinklai plečiami. Amerikiečiai tokių priešra ketinių raketų turi Safeguard, kuri lekia 400 mylių, ir Sprint lekiančią 25 mylias. Tokios apsaugos sistemos įrengimas Amerikai kainuotų 10 bil. dolerių.

Sovietų delegacijos galva Semenov nusiginklavimo konferencijoj Helsinkyje.

Be žodžio laisvės žmogus gyvulėja

Rašytojo Solženycino laiškas

Los Angeles. — Daugelyje Amerikos laikraščių užvakar ir vakar buvo paskelbtas Sovietų Rusijos rašytojo Solženycino laiškas, rašytas sovietų rašytojų draugijai, kuris slapta kursuoja Sovietijoje ir kuris jau pateko į Vakarus. Ilgokame rašte, rašytojas skelbia, kad sovietinė visuomenė pavojingai serga, gi dėl spaudos laisvės pasakė: "Be visko verta prisiminti, kad mes priklausome žmonijai. Žmonija skiriasi nuo gyvulių protu ir kalba, kas natūraliai turi būti laisva. Bet jeigu tai draudžiama, tai mes vėl tampame gyvuliais". Baigdamas gana įdomų ir kandų laišką, autorius sako, kad ateis diena, kada jį "išmetę iš rašytojų sąjungos norės ištrinti savo parašus". Tai be abejo išreiškia daugumos mintis, kad kiekviena diktatūra gauna galą.

Demonstracijos ir karo veiksmai

Washingtonas. — Čia šeštadienį vyko demonstracijos prieš karą. Tokių demonstracijų vyko ir kituose kraštuose. Prieš Ameriką protestavo Paryžiuje ir Bonnoje. Žygiavo studentai, tarp jų ir kanclerio Brandt sūnus, 21 m., nešdami Ho Chi Minh, Mao, Lenino ir Stalino paveikslus. Stutgarte išdaužė Amerikos informacijos langus. Daugeliui keista, kad vokiečiai neprotestuoja prieš užgrobusią Rytų Vokietiją Maskvą, bet prieš juos išgelbėjusią Ameriką. Demonstracijų prieš Ameriką buvo visam pasauly ir tai rodo, kad visos demonstracijos išeina iš vieno centro. Nepaisant demonstracijų Vietname vyko kovos. Komunistiniai partizanai užpuolė ir sunaikino 20 helikopterių, puldami lauko ligoninę. Amerikiečių bombonešiai bombardavo komunistų pozicijas prie demilitarizuotos zonos.

Nauji gąsdinimai Čekoslovakijoj

Darbininkai negali protestuoti

PRAHA. — Komunistų partijos gauleiteris Maskvos Gustav Husak užvakar savo kalboje paskelbė, kad visi antisovietiniai, supuvę pasireiškimai bus išrauti, nepaisant kur jie bebūtų. Gi naujasis darbo ministeris Michal Stencel paskelbė, kad naujasis darbo kodeksas numato griežtas bausmes nepaklusniems darbininkams. Tai — pastebi laisvojo pasaulio spauda kiekviename laisvojo pasaulio krašte iššauktų griešČiausią darbininkų profesinių sąjungų protestą ir streikus, gi vadinamam "darbininkų rojuje" darbininkai negali nė protestuoti prieš komunistų diktatūrinius potvarkius.

— —

● **Thailande** teroristai iš pasalų nužudė septynetą policininkų.

● **Aleutų** salyne drebėjo žemė.

LIETUVYBĖS ŠEŠĖLIAI AUGSBURGE

Mūsų korespondentų A. Saulaičio ir A. Zaparacko įspūdžiai iš kelionės Europoje

Tai senas miestas, dar romėnų laikais įkurtas, dabar vokiškos Švabijos miestas, kuriame gyvena daugiau kaip 200,000 gyventojų. Daug įdomybių čia galima rasti. Yra seniausia pasaulyje valdinė neturtingųjų prieglauda, kurioje ir dabar gyvena 500 šiame mieste gimusių neturtėlių senelių ,mokančių nuomos tik dvi markes per metus, lygiai tiek, kiek XVI amžiuje. Atkasti IV a. krikščionių bažnyčios pamatai; šios bažnytinės bendruomenės narė buvo ir romėnų nukankinta šv. Afra. Prieš 1000 metų Augsburge buvo dvi katedros ir gyveno du vyskupai. Šv. Onos evangelikų bažnyčioje atžymeta vieta, kurioje Martynas Liuteris laikė pamaldas. Čia 1955 m. pasirašyta garsioji Augsburgo sutartis, kuria kiekvienai konfesijai duotos lygios teisės. Romėnų muziejuje išstatyti priešistorinių ir romėnų laikų paminklai.

Lietuviams Augsburgas, jo priemiesčiai ir kitos vietovės labai artimos. Čia pokario metais gyveno tūkstančiai lietuvių tremtinių; daug vargo mūsiškiai stovyklose matė. Dabar, užjūryje ar kitur gerai įsikūrę, šias vietas sentimentaliai prisimename. Taigi ir pasileidome buv. lietuviškos kolonijos, Hochfeldo link. Važiavome pro parką, kuriame prieš 23 ar 24 metus stebėjome Čiurlionio ansamblio pasirodymus, kur amerikiečiai kariai mus, tada dar mažus vaikus, Kalėdų proga vaišino skanumynais. Teatro salė nugriauta, bet statoma nauja. Pasiekėme už traukinio bėgių esančią ligoninę, dabar senelių prieglaudą. Viską fotografavome ir filmavome. Šioje ligoninėje gimė mūsų bendrakeleivio Algio sesutė Žibutė ir kiti dabarties dienų draugai, draugės. Čia esančioje bažnyčioje 1948 m. priėmiau pirmąją šv. Komuniją.

Leidžiamės apačia traukinio tilto, pro buv. lenkų pereinamąją stovyklą, kurioje žiūrėdavome filmų. Pasukę dešinėn, atsiradome buv. Hochfeldo stovykloje. Čia Algis filmavo ir fotografavo kvartalą, kuriame gyveno su Jakubaičiais, Baranauskais ir kitais, prisiminė tvorą, nuo kurios nukrito ir ranką susilaužė, žaidimų vietas. Nuskubėjau prie mūsų, 16-jo pastato (numeris po dažais vos matos), kurio dviejuose aukštuose buvo mūsų pradžios mokykla. Pastatai tie patys, atremontuoti. Visi atstumai ir dydžiai dabar kitaip atrodo: mažam vaikui gatvės plačios, kiemai dideli, o suaugusiam žmogui po 20 metų viskas atrodo siaura ir maža. Čia atsimenam rusų politrukus, amerikiečių ginklais saugotus, kurie mūsų tautiečius ir kitus norėjo vežtis į "rojų". Stovėdavo gražios skautų rikiuotės, šventadieniais keliančios trispalvę — radome nupiautus vėliavos stiebų pamatus. Šv. Kanizijaus bažnyčia viduje atnaujinta — joje T. Bružikas vedė misijas, čia Algis priėmė pirmąją komuniją ir abu pirmą kartą tamsioje klausykloje ėjome išpažinties. Varpams gaudžiant šviežaus sniego gatvėmis ėjome bernelių mišių. Kur tarp stovyklos ir Messerschmidto fabrikų bei dabar apgriuvusio sporto stadiono būdavo laukai žaisti ir rogutėmis važinėti, dabar stovi nauji gyvenamieji pastatai.

Prie kelio į Haunstetteną stovi arch. J. Muloko projektuotas kryžius, prie kurio būdami šešerių metų rudens šaltą dieną stovėjome lietuvių minioje, kai šventino kryžių su keturiomis kalbomis jame įrašytais žodžiais: "Augsburgo išeiviai lietuviai maldaudami Dievo palaimos, gerbdami žuvusius ir dėkodami savo geradariams, stato šį lietuvišką kryžių idant jis bylotų, kad čia karo audrų atblokšti lietuviai ilgėjosi savo tėvynės ir troško jai laisvės. A. D. 28.X.1945". Iš visų matytų vietų, ši sukelia gilų graudų jausmą. Kryžius neseniai juodai lakuotas, bet tvorelė aplūžusi. Aplink suoliukai ir apsodintas darželis bei medžiai. Tebesiilgstame savo tėvynės ir tebetrokštame jai laisvės dabar.

Automobilis, sekdamas tramvajaus senuosius bėgius, pasiekia Haunstetteno šv. Jurgio bažnyčią, kur šios stovyklos lietuviai burdavosi. Kaimas, išaugus jame pramonei, tapęs jau miestu; sunku atpažinti naujas gatves, laukai nustumti toliau. Suradome gatvę, pilkus blokus, gelsvus mažesnius namus. Šioj gatvėj pirmą kartą matėme amerikiečius, užimančius miestą. Prisiminiau ir pirmąjį lietuviškos mokyklos skyrių, įkurdintą p. Rudaitienės virtuvėje, kol jis buvo perkeltas į medinius barakus, kurių dabar nebėra. Gale gatvės plevėsuodavo ukrainiečių vėliava, kartais juodu kaspinu perrišta, kai bolševikai reikalavo priverstinai juos grąžinti.

Augsburge lietuvių šiuo metu yra gal tik keliolika. Vienos šeimos dvi dukrelės lanko Vasario 16 gimnaziją. Teko vešėti pas p. Kapteinus, pamatyti ponios nepaprastai kruopščiai paruoštus gražius siuvinėtus paveikslus, ragauti skanių pyragų, peržiūrėti ypatingai meno ir vaizdų knygomis pilną knygynėlį. Susipažinau ir su p. Rukšomis. Dr. Rukša parodė rankraščius ruošiamo veikalo apie Vilniaus universitetą jo sukakčiai. Visi kartu užsukome trumpai pas p. Kulikauskienę, kuri gyvena viena. Augsburgo lietuviai kasmet susiburia, kai iš Memmingeno atvyksta kun. Petraitis.

Kitą dieną, sekmadienį, iš Muencheno atvyko du jėzuitai studentai, su kuriais Bostone teko kartu mokytis. Augsburge sutikome ir iš Salt Lake city atvykusį Andrių Šenbergą su žmona.

Didesnę laiko dalį praleidau su savo senele, kuri būdama 97 metų amžiaus gyvena senelių bendrabutyje ir iš savo santaupų atsikvietė savo anūką po 20 metų jos aplankyti. Reikia stebėtis, kad ji kartu apėjo įdomias vietas, muziejus, aprodė miestą, supažindino su savo pažįstamais; ant jos stalo prancūzų kalbos žodynas, o lentynoje, šalia vokiečių, yra rusų, anglų ir lietuvių kalbomis leidinių. Lietuvoje ji buvo mokytoja; prieš 35 metus išėjo į pensiją. Senelė domisi viskuo, kas pasaulyje vyksta, džiaugiasi, kad lietuviai laikosi kartu ir daug veikia. Senelių namų nuotaika smagi, ką liudija ir virš namų įrašyti Šv. Rašto žodžiai: Am Abend wird es Licht sein (Vakare bus šviesu).

Huettenfeldo miestelis Vokietijoje, netoli kurio yra Vasario 16 gimnazija.

Worcesterio Šv. Kazimiero par. jubiliejaus proga kalba vysk. V. Brizgys (viduryje), iš šonų — klebonas kun. J. Jutt - Jutkevičius ir vysk. T. Harrington. Nuotr. Vyt. Maželio

MŪSŲ KOLONIJOSE

Melrose Park, Ill.

PETRUI GUDŽIUI MIRUS

Petras Gudžius gimė 1881 m. Kaune. Būdamas 24 m. jaunuolis, į Ameriką atvyko 1905 metais. Sunkiai dirbo įvairiuose Amerikos miestuose. Vedęs Antaniną Ambrozaitę (Ambrose), apsigyveno Melrose Parke, kur sulaukė 88 metų amžiaus, ir čia spalio 7 d. mirė. Spalio 11 d. palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse.

Nors Petras Gudžius nebuvo baigęs aukšto mokslo, pasižymėjo taurumu, aukojo geriems darbams, šelpė vargšus, bažnyčią, vienuolynus, aukojo Lietuvos laisvės reikalams. Būdami darbštūs ir taupūs abudu su žmona dirbo ir įsigijo Melrose Parke keletą namų. Aukodavo ne dešimtinėmis, bet šimtinėmis ir tūkstantinėmis. Melrose Parko kolonija liūdi tauraus ir dosnaus lietuvio.

Petras ir Antanina Gudžiai ne tik išdalindavo aukomis visą savo pensiją, bet dar pridėdavo ir iš kitų pajamų. Tikime, kad Antanina Gudžiuvienė, tauri lietuvė, stambi autokoja, savo vyro pradėtą ir ilgus metus tęstą gerą darbą vykdys ir toliau. Jų duktė Juozapina yra tėvų gerai aprūpinta ateičiai. Petras Gudžius Amerikoje išgyveno 64 metus. Jis paliko pavyzdį, kaip reikia mylėti savo artimą, gelbėti į vargą patekusį, kovoti už savo gimtosios žemės — Lietuvos laisvę ne gražiais ir skambiais žodžiais, bet nuoširdžia auka. **(KT)**

Worcester, Mass.

RUDENINIAI PIETŪS

Šv. Kazimiero parapijos Nekalto Prasidėjimo Seseelių Rėmėjų skyrius lapkričio 9 d. Maironio Parke surengė rudens pietus, kurių pelnas skirtas paremti jaunimo stovyklą "Neringa".

Nežiūrint blogo oro seselių darbų rėmėjų susirinko nemažas skaičius, kuriuos pirm. Watkins maloniai pasveikino. Už garbės stalo pakvietė atvykusią iš Putnamo motiniško namo seselę Augustą. Matulaičio namų kapelioną kun. Zakarą. Šv. Kazimiero parapijos vikarą kun. J. Steponaitį. Organizacijų tarybos ir Liet. bendruomenės pirm. P. Stanelį, Labd. draugijos pirm. K Adomavičių, pianistę p. O. Keršytę. Lietuvių Bendr. vicepirm. V. Židžiūną.

Programą pravedė sekr. J. Miliauskienė. Programą išpildė humoristas V. Bražėnas, padainavęs daineles. Vėliau paskaitė iš savo humoristinės kūrybos "Studija apie šokius". Paskutinę programos dalį sudarė jo paties kupletai. Akompanavo pianistė O. Keršytė, kurią programos vedėja pavadino gerašire Olgute, nes ji niekada neatsako patarnavimo visiems. Sesele Augusta supažindino dalyvius ne tik su jų darbais jaunimo stovykloje, bet ir su kitomis vedamomis įstaigomis "Matulaičio namais" ir "Villa Maria".

Pirm. Stanelis pasidžiaugė gražiu rengėjų darbu Ypatingą padėką išreiškė p. Watkins, kuri jau daugelis metų eina skyr. pirm. preigas, o seselėms linkėjo geriausios sėkmės darbuose.

Skaniais pietumis pavaišinti vicepirm. Židžiūnienės, kuri ėjo vyriausios šeimininkės pareigas talkininkaujant Šarkauskienei, Juškienei, Domantienei, Gailiūnienei ir Valinskienei. Prie stalų apsukriai patarnavo jaunos mergaitės.

Iždininkė M. Dabrilienė tvarkė finansinius reikalus. Pirm. Watkins padėkojo programos išpildytojui Bražėnui, visoms, kurios vienokiu ar kitokiu darbu prisidėjo, o ypatingai vicepirm. Židžiūnienei už vadovavimą virtuvėje ir visiems už atsilankymą.

KALĖDINIS POBŪVIS

Moterų s-gos 5 kp. susirinkimas ir kalėdinis pobūvis įvyks gruodžio mėn. 7 d., sekmadienį, 3:30 val. p. p. parapijos svetainėje. Visos narės kviečiamos kuo skaitlingiausiai dalyvauti, nes ir viešnią turėsime, kuri skaitys įdomią paskaitėlę, o po to įvyks kalėdinis linksmas pobūvis. Kad jis būtų linksmesnis, pirminnikė prašo nares ateinant atsinešti užkandžių. **J. M.**

—o—

PADEDA BIAFRIEČIAMS

Vakarų Vokietijoje gyvenantys ir dirbantys 1.500 Biafros krašto gyventojų, ateinančių Kalėdų švenčių proga, nutarė pasamdyti specialų lėktuvą maisto paketams ir laiškams į Biafrą nugabenti. Ta proga Vakarų Vokietijos katalikų tarpe paskelbta rinkliava Biafros vaikams, seneliams, ligonims ir karo aukoms padėti.

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY
4545 WEST 63rd ST., CHICAGO, ILL. 60629. Tel. LUdlow 5-9500

Second class Postage paid at Chicago, Illinois. Published daily except Sundays, days after Christmas and Easter by the Lithuanian Catholic Press Society

Subscription $17.00 per yr. in Cook County, Illinois, $15.00 per year outside Cook County, $18.00 foreign countries

Prenumerata:	Metams	½ metų	3 mėn.	1 mėn.
Cook County, Illinois	$17.00	9.00	5.00	2.00
Kitur JAV	$15.00	8.00	4.50	1.75
Kanadoj ir kitur užsieny	$18.00	9.50	5.50	2.25

• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo, juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymus.

• Redakcija dirba kasdien 8:30 — 4:30, šeštadieniais 8:30 — 12:00.

• Administracija dirba kasdien 8:30 — 4:30, šeštadieniais — 8:30 — 12:00.

Ofiso tel. HE 4-5758
DR. M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 West 51st Street
Valandos: antradieniais, penktadieniais 2—9 v., šeštadieniais 10—1 p. p. Ligoniai priimami pagal susitarimą

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė optometristas
DR. EDMUND E. CIARA
2709 W. 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirmad. ir ketv 1—4 ir 7—9; antrad. ir penktad. 10—4; šeštad. 10—2 val.

Ofs. 735-4477. Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
Crawford Medical Building
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akušerija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų rez. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
J O K Š A
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt nuo 12 iki 3 val ir nuo 5 iki 8 v.v Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 7 iki 9 v. v., šešt. nuo 9 iki 12 val.: arba susitarus.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 W. 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1—4 p.p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad ir šeštad. tik susitarus.

Tel. — REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12 - 4 val. p. p., 6 - 8 val. vak., šeštad. 12 - 2 val. p. p. trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak. išskyrus trečiadienius. Šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p.p., šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p.p.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJA MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HEmlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773. Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv., 5—8 val., antrad. ir penkt. 1—4 val. Valandos pagal susitarimą

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas.
Val. kasdien 9—11 ryto ir 4—8 v. v. Šeštad. 9 v. r. — 2 v. popiet

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
5159 So. Damen Avenue
Valandos tik pagal susitarimą
Trečiadieniais uždaryta.

Tel. — 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 So. Kedzie Avenue
Val., pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šeštad. 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
(Tel. 737-2290 ofiso ir rezidencijos)
Priima ligonius tiktai susitarus — (By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostato Chirurgija
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val.: antrad. nuo 2—5 popiet, ketvirtad. nuo 6—8 vakaro
Ofiso telef. 776-2880
Rezid. telef. 448-5545

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 687-2020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. GRovehill 6-0617
Valandos: pirm. ir ket. nuo 12 val iki 2 val. p.p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p.p ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street.
Telefonas — 925-8296
Valandos: 2—8 v. v., penktad. 10—12 v. r., 2-8 v. vak. Šeštad. 1-4 v. vakaro. Sekmad. ir trečiad. uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., treč ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2—4 val popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priiminėja ligonius tik susitarus
Val. 2—4 p. p. ir 6—8 val. vak. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6648 So. Albany Avenue
Val.: pirm., antrd., ketv. 6—8 val. vak., penkt. ir šeštad. 2—4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

Ofiso tel. 767-2141 Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val.: pirmad., antrad., penktad. 1-4 ir 6-8 v. v., ketvirt. 6-8 v. vakare. Šeštadieniais [illegible]

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečia dienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. telef. WAlbrook 5-5076

Rezid. Telef. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą jei neatsiliepia, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel 695-0533 — Elgin
425 No Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Val.: kasdien nuo 6—8 val. vak. Šeštadieniais 2—4 val. Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakare 7-9, antr., penktad. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus

Platinkite "Draugą".

Sutrypta nepriklausomybė ir

LATVIJOS KOLONIZACIJA

Nėra abejonės, kad normaliomis aplinkybėmis kiekvienai tautai gražiausia diena yra jos svajonių įsikūnijimo šventė — nepriklausomybės gimimo diena. Lietuvos geriausiam kaimynui ir artimiausiam giminaičiui Latvijai tokia brangi ir atmintina diena yra lapkričio aštuonioliktoji, nes tą dieną 1918 metais Latvių tautos taryba, sumanaus vyro Janio Čakšte, vėliau Latvijos prezidentas (mirusis 1927 m.) vadovaujama, paskelbė Latviją nepriklausoma valstybe.

Nepriklausoma šalimi Latvija, kad ir naujai sukurta, kad ir neturėdama senų valstybinių tradicijų, išbuvo ligi 1940 metų vidurio, kol ji buvo rusų bolševikų okupuota.

Per dvidešimtį nepriklausomo gyvenimo metų latviai sugebėjo sukurti puikiai sutvarkytą valstybė. Jos žemės ūkis po naudingos ir plačios žemės reformos pasiekė labai aukštos produkcijos. Išaugo pramonė ir prekyba, pakilo kultūra, bujojo mokslas. Trumpas nepriklausomybės laikotarpis tiek pakeitė visą kraštą gera kryptimi, kad kitos kaimyninės ir tolimesnės tautos stebėjosi latvių darbštumu, tvarkingumu, planingumu.

*

Vargo kelių Latvija pradėjo žengti nuo to laiko, kai okupantų valia sudarytas "liaudies seimas" nutarė įjungti Latviją į Sovietų Sąjungą, kaip penkioliktąją respubliką.

Nuo to laiko latvių tautos nelaimės labai panašios lietuvių tautos nelaimėms ir jų kartoti nereikia. Tačiau kai kurie okupacijos žiaurumai Latviją palietė žymiai skaudžiau kaip Lietuvą. Vieną kitą jų ir tenka čia prisiminti.

Visos iš Latvijos ateinančios žinios sako, kad Latvija yra rusų kolonizacijos labai skaudžiai paliesta. Šį klausimą atidžiau studiiavo ir savo studijos duomenis JAV-se leidžiama jame "Latvijos" laikraštyje paskelbė A. Namsons straipsnių serijoje "Skaitli, kas bridina" (skaičiai, kurie įspėja). Savo studijos pagrindan autorius padėjo 1935 ir 1959 m. Latvijos gyventojų tautybėmis surašymo duomenis.

Sovietinė spauda Latviją vadina jau "daugelio tautybių kraštu" ir pažymi, kad šiuo metu joje gyvena 67 tautybių gyventojai. Mums trūksta žinių, kiek šiuo metu Latvijoje gali būti rusų ir kitų slavų tautybių gyventojų. Taigi teks mąją pataisą. Statistikos duomenimis ir vėliau įnešti spėjamąją pataisą. Statistkosi duomenys rodo, kad Latvijos gyventojų skaičius, lyginant su prieškariniais laikais, ligi 1968 m. buvo 22 procentais paaugęs, tačiau latvių tautybės gyventojų skaičius per tą patį laiką 20 proc. sumažėjo.

Rusinimas ir kolonizacija Latvijoje planingai vedama. Daugiausiai paliesta Latgalija, t. y. provincija, kuri betarpiškai ribojasi su sovietine Gudija ir Rusija, ir kurioje iš senesniųjų laikų buvo stipresnė rusų ir kitų slavų tautybių įtaka. Rusinimo procesas taip toli pažengė, kad 1959 m. Daugpilio apskrityje slavų tautybių gyventojai sudarė 68,7 proc., Rezeknės 62.3, Zilupės net 76,3, Kraslavos 54,3, Ludzos 51,2 procentus.

Latvijos provincijos, esančios toliau rusų sienos, mažiau suslavintos. Vis dėlto Gulbenes apskrityje rusų buvo jau 37,3, Doveles — 31, Venspilės — 37,6, Liepojos 36,5, Aukumo 31 proc.

Labai smarkiai rusais kolonizuoti Latvijos miestai, ypač Ryga, kurios gyventojų skaičius dabar prašoka 700.000, kai 1940 m. ir pusės tiek ne buvo. 1959 m. surašymo duomenimis rusai, gudai ir ukrainiečiai sudarė 41,5 proc. visų miesto gyventojų. Šiuo metu, praėjus dešimtmečiui po surašymo, rusų kolonistų skaičius bus dar labiau išaugęs. Nors viešai jis neskelbiamas, bet manoma, kad rusai ir kiti slavai galį sudaryti du trečdaliu visų Rygos gyventojų. Taigi Latvijos sostinė praktiškai būtų jau rusiškas miestas. Panašus skaičius minimas ir vienoje latvių liaudies dainelėje, Andrejaus Egličio perfrazuotoje:

Ryga, Ryga, mūsų Ryga!
Kiek tos Rygos dar turim?
Ant brolelio bent trys rusai,
Pati Ryga Rusijoj.

*

Latvių tautos egzistencijai gresia rimtas pavojus ir ta prasme, kad palaužiama senoji tautos stiprybė — Latvijos kaimas. Šiuo metu vien tiktai Rygoje, jos pajūrio srityje ir gretimame pramoningame Tukumo apskrityje gyvena jau du penktadaliai visų Latvijos gyventojų. Vien tiktai Rygoje gyvena trečdalis Latvijos gyventojų. Iš viso Latvijos miestuose gyvena du trečdaliai visų gyventojų iš bendro 2,285, 000 gyventojų skaičiaus (1967 m.). Latvijos kaime tėra trečdalis visų krašto gyventojų. Yra rajonų, kur viename kvadratiniame kilometre tegyvena 13 - 20 žmonių. Jau vien tiktai einant gamtos dėsniu, kad "gamta nemėgsta tuštumos", į Latvijos žemę veržiasi rusai kolonistai, kolonizuodami ne tik miestus, bet ir kolchozus.

Yra rimto pagrindo manyti, kad dabar okupuotoje Latvijoje gali būti daugiau rusų ir kitų slavų tautybių gyventojų, kaip pačių latvių. Slavai čia veržiasi ir todėl, kad ekonominis gyvenimas Latvijoje žymiai geresnis kaip Rusijoje.

Negeresnis vaizdas ir Estijoje, kur, atrodo, estai taip pat jau yra mažumoje. Kiek geriau Lietuvoje, kur rusų, lenkų, gudų, ukrainiečių ir kitų slaviškų tautybių gyventojų skaičius dar nėra prašokęs 20 procentų. Bet kadangi Sovietų Sąjungoje labai madoje "lenktyniavimas", yra rimto pagrindo manyti, kad Lietuvos slavinimas bei kolonizacija bus sustiprinta. Negi gali sovietinė Lietuva atsilikti nuo "brolišku respublikų". Rodos, tai ir vykdoma, vis stipriau koloni zuojant Vilniaus krašto rytinius pakraščius.

Nekartą praktiškai bandyta sena rusų svajonė kolonizuoti Pabaltijo kraštus vėl praktiškai vykdoma ir yra stipriai paženguși, nes tie kraštai yra jų besąlygiškoje vergijoje. Tačiau pasaulyje nieko nėra amžino. Neamžinos ir imperijos, taigi ir rusų. Tuo tarpu dvasiškai ir fiziškai tvirtos tautos išlaiko. Gražus pavyzdys žydų tauta, atkūrusi savo valstybę praslinkus 2000 metų nuo nepriklausomybės netekimo net tada, kai praktiškai Izraelio žemėje nebebuvo žydų. Pabaltijo kraštų okupantai bei kolonizatoriai turi atsiminti, kad lietuvių, latvių, estų tautos greitai nežus ir joms padarytą nuoskaudą rusai turės netrukus atlyginti. **b. kv.**

LENKIJOS VYSKUPŲ KONFERENCIJA

Paskutinėje Lenkijos vyskupų konferencijoje nauju konferencijos vicepirmininku buvo išrinktas Krokuvos arkivyskupas kardinolas Karolis Wojtyla. Jis, reikalui esant, vyskupų konferencijos darbuose pavaduos dabartinį Lenkijos vyskupų konferencijos pirmininką Varšuvos arkivyskupą kard. Wyszinski.

TARYBINĖ TECHNIKA

Technikinės paramos žemdirbiams įsidėmėtinas pavyzdys

JURGIS VĖTRA

Lietuvoje daug planuojama. Pažangia technika žadama žemdirbių naštą palengvinti. Bet eilinio pasfato statyba kelerius metus užsitęsia visiems tarybiniams planams suniekinti. Pažangi tech nika tik popieriuje. Tkrovėje ji greitai griūna, kaip Potiomkino pastatytos kaimų trobos.

Mechanizuota kiaulidė

Edvardas Uldukis, "Tiesos" bendradarbis, atkūrė puikų vaizdą, tarytum būtų iškirptas iš sugalvotos humoreskos. Jis perteikė ne sugalvotą vaizdą, bet įvykį Luobos kolūkyje, Skuodo rajone (Tiesa, IX. 6, Ns. 207):

"Kiaulidę statė rekordiniais tempais. Per tą laiko atkarpą, kuri prabėgo nuo pamatų padėjimo iki priėmimo akto pasirašymo, ne viena bekonų karta iš senų kiaulidžių iškeliavo į mėsos kombinatą. Žodžiu, visi ankstesni rekordai buvo triukšmingai sumušti, o pirmininko paausiai pabalo, belaukiant naujosios kiaulidės.

Viskam ateina galas. Pasibaigė pagaliau ir rekordinė kiaulidės statyba. Statybininkai atsikvietė kolūkio pirmininką, būsimuosius kiaulių šėrėjus ir, nedviprasmiškai nutylėję priežastis, dėl kurių kiaulidės atidavimas keletą kartų atidėliojamas neribotam laikui, nudžiugino jos šeimininkus tokiais žodžiais:

— Ve, žiūrėkit, sagutė. Moksliškai — mygtukas. Paspaudei jį — ir bulvės iš rūsio pačios uri-uri į šutintuvą. Gražu?

— Gražu! — nušvito kolūkiečių veidai, o pirmininko paausiai lyg ir ketino vėl atgauti natūralią plaukų spalvą.

— O čia — kitas guzikėlis. Moksliškai irgi vadinasi mygtuku. Nuspaudi jį — miltai iš sandėlio bėgčia patys į puodą, tai yra, į katilą. Vanduo — irgi pats keliaus. Taigi du kartus spustelėjai — jovalas jau paruoštas. Dabar šitą sagutę nuspaudžiam... Ir ką jūs manote? Jovalas vamzdžiais į lovius — ūžt! Eskit, kiaulytės, auginkit lašinius. Gražu!

—Vaje kaip gražu! — visai atlyžo kolūkiečiai.

—O jūs dar skundėtės: ilgai stato, ilgai stato, — atsigriebė statybininkai. — Mechanizuota kiaulidė — tai jums ne iš molio drėbtas tvartas. Dvidešimtas amžius! Žiūrėkit! Ve, šitas jungtukas paleidžia į darbą mėšlo transporterį. Šas! — ir visas mėšlas iš gardų jau išvažiavo iš kiaulidės. Gražu!

— Gražu!

Sumušę visus iki šiol girdėtus užtęstų statybų rekordus, statybininkai išvažiavo. O kolūkiečiai suvarė į kiaulidę visas degląsias ir ėmėsi jas šerti mechanizuotai".

Deja, tarybine technika neilgai džiaugėsi žemdirbiai. Technikai skirtoji našta vėl užgulė ruošos darbininkus.

Tarybinė technika pakriko

Ir Tiesoje tiesos krislai skelbiami. Štai jie:

"Reikia suberti bulves į šutintuvą. Nuspaudė kaip buvo pamokyti, mygtuką, o iš rūsio tranporteris ūžt visą statinę vandens... "Gal supainiojom ką"... —suabejojo kolūkiečiai ir įjungė į miltų sandėlio tranporterį. Bet ir iš ten pasipylė... vanduo. "Matyt, miltai iš krano turi tekėti", —vėl mąsto kolūkiečiai ir atsuka čiaupą, o iš jo - vanduo...

Numojo ranka į mechanizavimą, prinešė bulvių ir miltų rankomis, supylė į šutintuvą, nori jį užkurti, ogi žiūri — pakuroje vanduo betyvuliuojąs. Manė, gal statybininkai naują šutintuvą išrado, vandens kūrenamą, pakišo degtuką, o jis šnipšt — ir užgeso.

Iškvietė statybininkus. Atvažiavo jie nepatenkinti, kam juos nuo kitų darbų atitraukė. Apžiūrėjo visus mechanizmus ir sako:

— Vanduo.

Visutėliai pražilęs, pirmininkas jiems pritaria:

— Taigi vanduo rūsį ir miltų sandėlį apsėmė. Ir šutintuvo pakurą... Bet ką daryti?

— Rasim išeitį, —užtikrino statybininkai. — Juk dvidešimtas amžius, o mechanizuota kiaulidė — ne iš molio drėbtas tvartas.

Ir rado. Išmontavo šakniavaisių ir miltų sandėlių transporterius, pakėlė aukštyn šutintuvą, išsiurbė iš jo vandenį.

— Tvarkoj!

Taip buvo pasiektas antras rekordas toje pat kiaulidėje. Dabar Skuodo rajono Luobos kolūkyje nauja kiaulidė primena ožkų apgraužtą medelį: šakniavaisių ir miltų transporteriai išdraskyti, sandėliuose burbuliuoja ir rūgsta vanduo, kiaulių šėrėjos ant savo pečių nešioja bulves ir miltus, o skuodiškiai statybininkai lygiai tokioje pat pelkėje stato karvidę. Irgi mechanizuotą...

Dvidešimtas amžius".

Taip buvo įvykdyti komunistų partijos planai naujai technikai kurti gyvulių ūkio darbuotojų naštai palengvinti. Ji dabar garsi visoje Lietuvoje.

Dailininko piešinys vaizduoja Apollo XII astronautą mėnulyje, magnetometru tyrinėjant mėnulio elektrines savybes ir magnetizmą.

FINANSINIAI GALIŪNAI - FONDAI

Būdai, kuriais milijonieriai išvengia mokesčių

P. INDREIKA

Gyvenimas kraitį nevisiems lygiai dalina: vieniems pažerdadamas aukso krūvas, o kitus išstumdamas, per savo plačiuosius vartus, net iš gimtųjų namų su elgetos terbele — išvaikščioti pasaulio kaimus ir miestus. Kai bėgą metai mūsų veidus skausmu vagoja, ir sunkios bandymų dienos prislėgė, šokome ir mes kurti šalpos ir kitus fondus, kuriais norime paženklinti praeitas kryžkeles.

Skurdūs ir negausingi savo ištekliais tie mūsiškiai fondai lyginant juos su amerikoniškais finansiniais milžinais. Niekas negalėtų paneigti fondų atliktų darbų Amerikos kultūriniam gyvenimui. Jų visų įnašas vertinamas 15,8 bilijono dolerių suma.

Sunkoka perkratyti čia veikian čių trisdešimt tūkstančių fondų praeitis ir jų atlikti darbai. 1968 m. švietimui jie yra paskyrę — 400 mil. dol., šalpai — 200 m. d., mokslinėms įstaigoms — 100 mil. dol., tikybinėms organizacijoms — 100 mil. dol. ir t. t.

Nemoka mokesčių

Šeimyniniams fondams pačios vyriausybės sudarytos puikiausios klestėjimo sąlygos, nes jie atleisti nuo visokiausių mokesčių. Sukaupti juose pinigai mokesčių inspektoriui nepasiekiami ir valstybės iždui neprieinami Į fonduose sukauptus pinigus žiūrima, kad jie būtų skiriami kuriam nors užsibrėžtam tikslui, tuo tarpu čia jie turi dažniausia šeimyninį pobūdį, kad išvengus aukštų paveldėjimo mokesčių.

Žvilgterėkime į garsiųjų fondų kūrėjus. Rockefelleris didelių turtų ir galios pasiekė savo jėgomis ir sumanumu, o pinigais pirko viską: ne tik alyvą bet ir politiką, bet ir žmonių nusiteikimus, tapdamas turtingiausiu žmogumi pasaulyje. Rockefellerio šeimos galybė iškilo su naftos produktų gamyba ir šiandien jų ūkinė įtaka ir politinė galia labai didelė.

Alyvos pramonės kūrėjas John D. Rockefeller testamente užrašė savo vaikaičiams nepamirštamus žodžius: "break or make", kuriuos pats gyvenime šventai vykdė, nežiūrėdamas tragiškiausių aplinkybių ir net kraujo aukų; pasiekdamas monopolinės reikšmės visoje degamojo aliejaus rinkoje JAV. Jo visur buvo pilna: bankuose, geležinkeliuose ir plieno pramonėje. Pasitraukęs iš ūkinio gyvenimo tesirūpino labdara tam tikslui įsteigdamas net 13 atskirų fondų iš kurių išaugo ir Chicagos universitetas. Reikėtų priminti, kad už vienos Rockefellerių atžalos (Winthrop) į marčias buvo išėjusi ir lietuviškos kilmės — Ieva Barbora Paulekiutė (Sears) su kuria jis išsiskyrė 19-54 m.

Rockefelleris į savo šeimos var du įsteigtus fondus yra įdėjęs dideles pinigų sumas: Institute for Medical Research apie 500 mil. dol., General Education Board — 150 mil. dol. Nesigailėjo didžiausių pinigų savo žmonos atminimui steigdamas Laura Spelman Rockefeller Memorial Foundation, Rockefeller Brothers Fund į kurį sukišta 25 mil. dol. ir t. t. Neskaitant šių fondų yra pastatytas Rockefellerio centras New Yorke, užimąs 5.5 ha. ploto ir atsiėjęs apie 125 mil. dol. Tai didžiausias pasaulyje komercinis centras su radio ir televizijos įrengimais, kurį kasmet aplanko apie 10 mil. žmonių. Jo statyba pradėta anais depresijos laikais, ir turėjo teigiamos reikšmės ūkiniam akūtimui.

Nežiūrint į tai, šie visi Rockefellerių įkurti fondai ir įvairios fondacijos yra sukaupusios apie 1.5 bilijono dol. pinigų sumą, lais vą nuo bet kokių mokesčių. Sutaupytais nuo mokesčių pinigais Rockefeller fondacijos yra supirkusios beveik visas Standard Oil Co. akcijas; iš į apyvartą išleistų 4.3 mil. akcijų Rockefeller fondai yra supirkę 3.5 mil. dol. vertės. Kiek jie yra supirkę kitos stambiosios pramonės akcijų, nie kas negalėtų net apskaičiuoti — tai fondų paslaptis ir valstybės iždui neprieinama, nes nėra tam ir pagrindo — įstatymo.

Gyvenimo patirtis ir surinkti duomenys rodo, kad visi gailestingieji ir mielaširdingieji fondai, šalpai ir kultūrinėm įstaigom teatiduoda tik vieną dešimtadalį pajamų, lyg prisilaikydami Senojo Įstatymo reikalavimų: atiduok de šimtinę... Vis dėlto 80 proc. reikalingų šalpai pinigų yra sudedama geraširdžių žmonių, laisvu ar prievartos būdu, kurių auka yra geros širdies atgarsis, o ne savimeilės propaganda.

Rockefellerio fondų pavyzdys užkrėtė ir kitus praturtėjusius a-

(Nukelta į 5 pusl.)

MIGRANTŲ SIELOVADINIS APTARNAVIMAS

Pastaba: Verčiant šias instrukcijas į lietuvių kalbą stengtasi laikytis originalaus teksto su nuostoliu lietuvių kalbos sklandumui. Skaitant reikia taip pat prisiminti, kad instrukcijos skirtos ne vien lietuviams, bet viso pasaulio ir visokiems migrantams, (persikeliantiems gyventi). Kas tiktų tik mums, bus galima atrinkti vėliau, o šiuo kartu norima lietuvių visuomenę supažindinti su pilnu instrukcijų tekstu.

KONGREGACIJOS VYSKUPŲ REIKALAMS
INSTRUKCIJOS

Š. Kongregacija vyskupų reikalams, norėdama pateikti vyskupijų ordinarams ir visiems sielų ganytojams keletą praktiškų taisyklių, geriau atitinkančių ligšiolinius popiežių patvarkymus, Vatikano II susirinkimo konstitucijas ir dekretus ir šio laiko emigracijos reiškinius, laiko būtinu priderinti šiam laikui "Exul Familia"(Ištremtoji šeima) apaštališką konstituciją 1).

Išklausiusi daugelio vyskupų konferencijų nuomones, Kongregacija vyskupų reikalams pateikia instrukcijas, kurias kongregacijos tėvai išnagrinėjo ir kurias balsavimu priėmė 1968 m. lapkričio 21 d.

Šventasis Tėvas Paulius VI, išklausęs Š. Kongregacijos vyskupų reikalams prefekto kardinolo, šias instrukcijas patvirtino apaštališku laišku — Motu Proprio: "Migrantų sielovadinis aptarnavimas" 1969m. rugpiūčio 15 d. ir patvarkė, kad ji būtų paskelbta, tuo pat metu paskirdamas 1969 m. spalio 1 d. nuo kurios šios instrukcijos galioja.

I SKYRIUS. BENDRIEJI DĖSNIAI

1. Migracijos vyksmo naujos formos. Visiems žinoma, kad mūsų laikais žmonių judėjimas iš vienos šalies į kitą yra lengvesnis dėl daugelio priežasčių ir vyksta vis didėjančiu mastu. Tikrai greita techniškai-ekonominė pažanga, ryšiai tarp pavienių piliečių ir tautų, vis platesni ir dažnesi santykiai palengvina žmonių juridinį ir politinį vieningumą ir pagaliau susisiekimo priemonių pažanga sukūrė naujus platesnius akiračius ir suteikė naujų formų anksčiau buvusioms pastangoms 2).

Aišku, kad nestokoja tokių, kurie į svetimus kraštus keliauja priversti politinių ar ekonominių sąlygų. Tačiau vis daugėja tokių, kurie atsiskiria iš savo šeimos ir palieka savo tėvynę įsikurti svetur, viliojami industrijos pažangos, miestų gyvenimo, drąsinami tarptautinio ekonominio bendravimo ir galimybių svetur lengviau surasti darbo. Prie šių reiškinių reikia priminti mokslinį, techninį ir kultūrinį bendradarbiavimą, ypatingai besivystančiose tautose. Didelio masto yra tarptautinės institucijos ir teikiamos galimybės jaunimui lankyti svetur universitetus.

2. Žmonijos šeimos vienumas. Iš šio žmonių judėjimo kilo naujas ir platus paskatinimas į visų žmonių, viso pasaulio vieningumą, kuriame lengva matyti "Dievo dvasią, kuri stebėtinu būdu vadovauja laiko eigai ir atnaujina žemės veidą" 3).

Tikrai, migracija plečia žmonių tarpusavią pažintį ir visuotinį bendradarbiavimą, parodo ir patobulina žmonijos šeimos vieningumą ir aiškiai parodo tą tautų brolybės santykį, "kuriame abi pusės ir duoda ir gauna". 4)

3. Su migracija surištos problemos. Kad ir pateisinant minėtas migracijos priežastis, vistiek negalima paneigti iš migracijos kylančių daugelio pavojų ir sunkumų, kuriuos didina migracijos augimas ir kurių niekas nesumažina. Tiesa, kad šiandien plečiasi ir socialinis bendradarbiavimas, tačiau tai ne visada prisideda asmeniui deramai bręsti ir kurti tikrai asmeninius santykius. Iš to kyla daug sunkumų ir kančių "kurių žmogus yra kartu priežastis ir auka" 5).

Apie tai kalbant reikia prisiminti ypatingai įtampą, kylančią iš ekonominės nelygybės, konfliktus, kylančius iš charakterių ir tradicijų skirtumų, "visokias diskriminacijos formas, paliečiančias asmens pagrindines teises, ar tai socialines, ar kultūrines ar kylančias iš lyčių, rasių, spalvų, socialinės padėties, kalbų, religijos skirtumų", 6) ir visokį vienų į kitus atsinešimą, kylantį iš istorinių prisiminimų, politinės ar ideologinės netolerancijos7).

4. Įtaka religiniam gyvenimui. Visi šie faktai giliai paliečia visos žmonijos ir net šeimos ir asmens struktūrą, sukelia nemaža pavojų ir religiniam gyvenimui. Patirtis rodo, kad atsidūrę tokiose gyvenimo sąlygose tikintieji patenka į pavojų, kurio didumas gal priklauso nuo tikėjimo gilumo, mažinti savo religines praktikas ir galutinai visai jas apleisti. Gali įvykti, kad asmuo gali tokiu būdu prarasti iki tol savo praktikuoto tikėjimo dovaną. Tai įvyksta juo lengviau, juo daugiau pažeidžiamas žmogiškas ir kultūrinis paveldėjimas, su kuriuo paprastai tvirtai surištas emigrantų tikėjimas. Motina Bažnyčia, įsteigta kaip tik tam, kad padėtų visiems žmonėms dalyvauti atpirkime ir išganyme, 8) "jausdamasi realiai ir intymiai solidari žmonijai ir jos istorijai" 9), dėl tų gresiančių pavojų parodo ypatingą ir nuolatinį rūpestį tais savo vaikais, kurie dėl vienokių ar kitokių priežasčių palieka savo namus ir keliauja į kitus kraštus. Ištikimai pildydama jai iš aukšto pavestą pasiuntinybę, Bažnyčia stengiasi visiems emigrantams suteikti ne tik religinę paramą, bet ir aktyviai stengiasi, kad būtų gerai aptartos ir saugojamos žmogaus asmens teisės ir dvasinio gyvenimo pagrindai 10).

IŠNAŠOS:

1) A.A.S, 1952, p. 649 ir sekantieji.
2) Vat. II konstit. Gaudium et Spes ir encikl. Pacem in terris
3) Gaudium et spes.
4) Vat. II, dekretas, Apostolicam actuositatem III, no. 14.
5) Gaudium et spes, Nr. 8.
6) Ten pat.
7) Gaudium et spes, no. 4, enciklika, Populorum progressio, no. 76.
8) Apostolicam actuositatem, I. no. 2.
9) Gaudium et spes, no. 1.
10) Ten pat, no. 3 ir 63, encikl., Pacem in terris.

(Bus daugiau)

Trijuose Manhattano dideliuose pastatuose sprogo naujųjų laikų teroristų padėtos bombos, padarydamos nuostolių. Čia matome vieno sprogimo padarinius General Motors b-vės pastato 18-me aukšte.

VENKIME KRAŠTUTINUMŲ

Vieną sekmadienį pamokslininkas kalbėjo apie nūdienį katalikų Bažnyčios atsinaujinimą, apie tai, kaip popiežius Jonas XXIII plačiau pradarė Bažnyčias langus įsileisti daugiau šviežio oro. Jis ilgiau sustojo prie šioje srityje pasireiškiančių kraštutinumų ir nurodė reikalą eiti vidurio keliu.

Pamokslininkas čia nurodė pavyzdžiais ir pasitaikančius kraštutinumus sakysime dabartiniu metu, esant būtinam reikalui, leidžiama šv. Mišias atlaikyti ir privačiuose namuose. Koks tas "būtinas reikalas" ir kokios tai privalėtų būti sąlygos atnašauti Šv. Mišias privačiuose namuose? Į tai atsakydamas nurodė pavyzdį— ilgai sergantį ir gulintį lovoj žmogų, kuris jau senokai negali lankytis bažnyčioj ir išklausyti Šv. Mišių, arba senukų porą, švenčiančią auksinį vedybinės sukakties jubiliejų ir dėl stnatvės ar ligos negalinčius atsilankyti bažnyčion Šv. Mišias išklausyti.

Deja, šiuo metu pasitaiką atvejų, nuvedančių ir šį reikalą į kraštutinumus. Buvę tokių atsitikimų, kada buvusios laikomos šv. Mišios privačiuose namuose be rimtai pateisinamų priežasčių, pvz., švenčiant fiziškai pajėgių žmonių vardadienius, gimtadienius.. Yra kraštutinumų ir mūsų kasdieniniame gyvenime, ypač tautiniuose ir laisvės kovos reikaluose. Šiuo metu nemaža mūsiškių lankosi pavergtoj Lietuvoj. Vieni iš jų grįžę papasakoja, ką matė rimtai ir objektyviai. Jie pastebi, kad yra ir gerų reiškinių, bet yra ir daug blogo, daug trūkumų, nepriteklių. Kiti, pabuvoję penketą dienų dažniausia tik Vilniuje, grįžę stengiasi nuduoti daugiau žiną apie gyvenimą pavergtoje Lietuvoje, kaip ir tie, kurie toj okupacijoj gyvena jau 25 metus.

Pasitaiko kraštutinumų ir mūsų Amerikoj, Kanadoj. Su vienu svečiu iš pavergtos Lietuvos buvo šitaip. Jis lankėsi jaunimo stovykloj.Buvo giedamas Lietuvos himnas ir tuomet atsirado asmuo, kuris sumanęs atidžiau atvykėlį svečią stebėti. Giedant Lietuvos himną, jis svečią iš Lietuvos atidžiai akimis sekė ir nežymiai fotografavo. Mūsiškis norėjęs įsitikinti ar dar rūpi svečiui iš Lietuvos tautos himnas.

Tai pavyzdžiai iš gyvenimo. Štai, kur nueinama, kai nesistengiama eiti vidurio keliu: nuklystama į kraštutinumus ir kenkiame sau ir savo broliui.

Pr. Alšėnas

REIKALAUJA DAUGIAU LAISVALAIKIŲ

IV-me tarptautiniame jaunųjų katalikų darbininkų kongrese Beirute, kuriame dalyvavo 60 kraštų jaunųjų darbininkų atstovai, priimta rezoliucija, rei kalaujanti jauniems darbininkams suteiktį daugiau laisvalaikių jų profesiniam pasirengimui pagilinti, kursams lankyti bei socialiniam ir visuomeniniam veikimui plėsti.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus.
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Av.
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

VALOME KILIMUS IR BALDUS
Plauname ir vaškuojame visų rūšių grindis
J. BUBNYS — Tel. RE 7-5168

MOVING
SERĖNAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda.
2047 W. 67th Place — WA 8063

Apsimoka skelbtis DRAUGE. Nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis. Gi skelbimų kainos visiems prieinamos

MOVING
Apdraustas perkraustymas
Įvairių atstumų
A. VILIMAS
823 WEST 34th PLACE
Telef. FRontier 6-1882

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875
J. LIEPONIS
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 v. v.

CLASSIFIED GUIDE

IŠNUOMOJAMA — FOR RENT

Išnuom. kamb., galimybė vartoti virtuvę, 6500 So. Claremont.
Tel. — HE 6-0878

DĖMESIO!

GENERAL MOTORS & FORD MECHANIKAI ir "body man" pataisys jūsų automobilį, sutaupysite pinigų. Priima "insurance" draudimo taisymo darbus. Tel. 847-7060.

APDRAUDŲ AGENTŪRA
Namų, gyvybės, automobilių, sveikatos, biznio.
Patogios išsimokėjimo sąlygos.
J. BACEVIČIUS
6455 So. Kedzie Ave., PR 8-2238

TELEVIZIJOS
Spalvotos ir paprastos, radijai, stereo, oro vėsintuvai.
Pardavimas ir taisymas
J. MIGLINAS
Krautuvė Marquette Pke.
2346 W. 69th St. — Tel. 776-1486
Namų tel. — PR 6-1063

A. ABALL ROOFING CO.
Įsteigta prieš 49 metus
Dengiame visų rūšių stogus. Taisome arba dedame naujus kaminus, rinnas, nutekamuosius vamzdžius. Dažome iš lauko. Taisome mūrą "tuckpointing". Pilnai apsidraudę. Visas darbas garantuotas.
LA 1-6047 arba RO 2-8778
Apskaičiavimai nemokamai
Skambinkite bet kuriuo laiku

REAL ESTATE

Tvarkingas, teisingas ir greitas patarnavimas visais Real Estate reikalais. Be to, veikia Notariatas. Daromi ir liudijami vertimai. Tvarkomi pilietybės dokumentai. Pildomi Income Tax ir atliekami kitoki patarnavimai.
ŠIMKUS REAL ESTATE
NOTARY PUBLIC
4259 S. Maplewood Av., CL 4-7450

STATOME NAUJUS NAMUS
Atliekame įvairius pataisymus
PETRAUSKAS BUILDERS CORP.
General Contractors
585-5285

DAŽYMAS
PIGIAI DAŽAU KAMBARIUS.
VALAU KILIMUS IR BALDUS.
J. RUDIS — Tel. CL 4-1050

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
COSMOS EXPRESS
2501 W. 69 St. Tel. WA 5-2737
2608 W. 69 St. Tel. WA 5-2781
3333 S. Halsted Tel. 254-3320
Didelis įvairių prekių pasirinkimas.
Priimam užsakymus automobiliams.
E. ir V. Žukauskai

RICHMOND AUTO SERVICE
2934 West 63rd Street
Užsieninių ir vietinių auto taisymas. Patyrę mechanikai. Elektroninis motoro patikrinimas. Vilkikas.
Tel. GR 6-3134 arba GR 6-3353
Savininkas Juozas (Joe) Juraitis

BANGA
TV, Radio, Stereo, TV antenos, Air-conditioners. Pard. ir taisymas.
2649 W. 63rd St., Tel. 434-0421
Vakarais skambinti WA 5-3607
P. Rudenas K. Šimulis

PARDAVIMUI

GARBAGE DRUMS
WITH COVERS AND HANDLES
30 and 50 gal. Free delivery
5622 So. Racine, 434-1113

REAL ESTATE

Parduodamas 6 butų apartmentinis namas.
1843 W. 54 St.
Skambint 532-5241

STASYS SULA
% INTERCONTINENTAL R. E.
PALMDALE, CALIFORNIA 93550
Namų tel. (213) 479-3615, West L.A.
Pirkite žemę Palmdale, kur ruošiamas didžiausias pasauly aerodromas — iš savininkų, akrais ne sklypais!

Bevelk naujas 4 modernių butų mūras — 3 po 4 kamb. ir 7 kamb. 59 ir Kedzie. $75,000.
Maisto krautuvė - Brighton Parke. 2 po 4 kamb. med. Gazo pečiais šildymas. Garažas 1 butas su baldais, antras tuščias. 42 ir Rockwell. $13,500.

ŠIMAITIS REALTY
Insurance — Income Tax
Notary Public
2737 W. 43rd St. — CL 4-2390

NAMŲ PIRKIMAS — PARDAVIMAS — VALDYMAS
Butų nuomavimas — Income Tax
Notariatas — Vertimai
APDRAUDŲ AGENTŪRA
BELL REALTY
J. BACEVIČIUS
6455 S. Kedzie Ave. — PR 8-2233

Kiekvienam naudinga

2 po 7 kamb. tvirtas mūras, aluminum langai, naujas šildymas, kabinetų virtuvė, arti mūsų 29,500.
Trys geri butai ir švarus ofisas, gražus dvieju aukštų mūras, gazu šildymas, garažas apie 69 — California. Įmokėti 6,000.
2 butų mūras, 2 auto garažas, Geležinė tvora, platus lotas. Marq. pr. $20,200.
8 kamb. gražus mūras, 1½ vonios, mūro garažas. Tuoj galima užimti. Pamatykit. Įmokėkit $6,000.
5½ kamb. labai tvarkingas namas ir 2 auto garažas, gazo šild. Prie šv. Ritos, įmokėti $4.000.
3½ butų mūras. Apie $7,000 pajamų per metus, modernus namas. Marquette pke. Įmokėti $12,000.
6 kamb. mūras, 2-jų auto garažas, 1½ vonios. Arti 71 ir California. Įmokėti $5,000.
Štai 4 butų puikus mūras Marquette pke. 2 po 6 kamb. ir 2 mažesni butai. Gazu šildymas. 3 auto mūro garažas. $40,400.

VALDIS REAL ESTATE
2458 W. 69th St. RE 7-7200

Marquette parke. mūrinis, du butai po 4 kamb. ir bizniui ar raštinei patalpa. Morgičius galima perimti su 5¾% 21,900.
Brighton Pke du namai, 6 bu-tai, geros pajamos, 13,900.
Marquette Pke. Mūr. 3 butai ir patalpa bizniui arba raštinei. Pigus $43,000.
Marquette Pke. Mūr. 5 kamb. bungalow. Naujas šildymas. Garažas. $17,900.

VAINA REALTY
2517 W. 71st St. — RE 7-9515

5 kamb. mūr. bungalow prie 71 ir Rockwell. Galima tuoj užimti. $18,500.
6 kamb. švarus mūr. bungalow Marquette pke. Tuščias. Galima tuoj užimti. $19,500.
2 butai po 4 kamb. ir 2 kamb. rusy. Mūr. prie 71 ir Rockwell. $26,700
6 kamb. (4 mieg.), 18 metų mūr. bungalow. prie 72 ir California $24,700.
1½ aukšto švarus med. prie 65 ir Western. 5 ir 4 kamb butai. 37 p. sklypas. Dvigubas garažas, $16,900.
5 kamb., 20 metų mūr. rezidencija prie 72 ir Albany. 2 maš. garažas $19,500.
11 butų, 10 metų, 2-jų aukštų mūr. namas prie 71 ir California. $152,000
31 p. tinkamas statybai sklypas prie 72 ir Maplewood $.10,500.

LEONAS REAL ESTATE
INCOME TAX — NOTARIATAS
IMIGRACIJA
2735 W. 71st Str., Tel. 925-6015

Skelbkitės "Drauge".

ĮSIGYKITE DABAR

RADIO PROGRAMA
—o—
Semiausia Lietuvių Radio Programa Naujoj Angilijoj, iš stoties WLYN, 1360 bangos, veikia sekmadieniais nuo 1:00 iki 1:30 val. po pietų. perduodama: vėliausių pasaulinių žinių santrauka ir komentarai, muzika dainos ir Magdutės pasaka. Programą veda — Steponas J. Minkus. Biznio reikalais kreiptis į: Baltic Florists — gėlių bei dovanų krautuvė, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. Tel. AN 8-0489. Ten pat gaunamas ir dienraštis "Draugas".

AIDAS TARP DANGORAIŽIŲ
ROMANAS
O. NENDRĖ

Tremtinių, tik atvykusių į Ameriką, gyvenimo aprašymas, kuris atitiks daugumos prisiminimus.

Pirmieji įspūdžiai svetimame krašte, sutiktos čia problemos, įsikūrimo sunkumai, nupasakojami lietuvės našlės lūpomis, kuri atvykusi su trimis vaikais stengiasi čia sukurti jiems ir sau ateitį.

Realūs vaizdai, kasdieniška kalba, lengvas stilius neturi jokių varginančių puošmenų, knygą paverčia lyg paties skaitytojo autobiografija.

Gaunama "Drauge". Kaina $5.00.

Illinois State gyventojai prie kainos turi pridėti 5% mokesčių.

"Draugo" knygų lentynose jau išstatytas naujas ALĖS RŪTOS romanas

VIENIŠI PASAULIAI

Išleido Lietuviškos knygos klubas, 265 psl., kaina $3.50.

Tematika šiai knygai paimta iš dabarties lietuvių Amerikoje gyvenimo, kuriame kyla visiem gerai pažįstamos. artimos ir sukiais vaizdais atskleidžiami tėvų ir vaikų santykiai, senųjų prisirišimas prie prarasto gimto krašto bei praeities prisiminimai ir jaunimo polinkis pasiduoti svetimai įtakai.

Romanas įdomus visiems, nes jo puslapiuose kiekvienas ras save ar savo aplinką, kurios nuotaikos ir gyvenimo sąlygos yra bendros visiems ateiviams svetimame krašte.

Užsakydami knygą Illinois gyventojai turi prie jos kainos pridėti 5 proc. mokesčiams.

Remkit tuos biznierius, kurie skelbiasi dienraštyje "Draugė".

REAL ESTATE

SALES ■ MORTGAGES ■ MANAGEMENT
Alex REALTY
Members of M.L.S.
ALEX ŠATAS — REALTOR
Main office 5727 W. Cermak Rd., Cicero, Ill. Tel. OL 6-2233
Turime šimtus namų Ciceroje, Berwyne, Riverside, La Grange Park ir kituose vakariniuose priemiesčiuose. Prašome užsukti į mūsų įstaigą ir išsirinkti iš katalogo.

NERIS REAL ESTATE
Persikėlė į naujas patalpas
3009 W. 63rd STREET TEL. 471-0321

CONTRACTORS

VACYS CONSTRUCTION CO.
REZIDENCINIAI, KOMERCINIAI, MEDICINOS IR KITOKI PASTATAI
2457 West 69th Street
Tel. HE 4-7482

Heating Contractor
Įrengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air-conditioning — naujus ir senus namus. Stogų rinas (gutters), vandens šildymui bolierius. Turiu ir leidimus dirbti mieste bei užmiesčiuose. Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai. Apskaičiavimas nemokamai.
DOMAS ŽUKAUSKAS
HEATING & SHEET METAL
Telefonas VI 7-3447
4444 S. Western, Chicago 9, Ill.

KOSTAS BUTKUS
Tel. PR 8-2781
METALO IR STIKLO
Tvoros, Stogeliai, Durys Langai, Rynos ir Tureklai

DĖMESIO!

JEIGU JUMS REIKIA GRAŽIŲ VIZITINIŲ KORTELIŲ, kreipkitės į "Draugą", kuris spausdina tokius dalykėlius gražiai, greitai ir prieinama kaina.
DRAUGAS
4545 West 63rd Street
CHICAGO 29, ILLINOIS

HELP WANTED — MOTERYS

RESTORANUI REIKALINGA
VIRĖJA
Dirbti naktimis. Išmokysime. Parvežame į namus. Reikalinga gyventi apylinkėje. Reikalinga nors kiek kalbėt angliškai.
SANTUCCI RESTAURANT
6211 S. Cicero — PO 7-2244

Reikalinga
Vidutinio amžiaus
MOTERIS
Bendram buhalterijos, raštininkės ir mašinraščio darbui.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Ave., Chicago
TEL. — LA 3-8248

EXPERIENCED PURCHASING CLERK
For large Company. Lite typing & miscellaneous office duties. Good conditions and company benefits.
Cail Mr. Tom Lillig — 378-7800

EXCELLENT IMMEDIATE OPENING!
SECRETARY
EXPERIENCED
DICTAPHONE — Good typist. Age no barrier. Advancement opportunities. Fringe benefits. Steady position.
Call MRS. SPINNER
LA 1-2333

GENERAL OFFICE
Steno Helpful. Excellent Working Conditions and Liberal Benefits.
JOHN HANCOCK INSURANCE COMPANY
3207 MILWAUKEE AVE.
TEL. PE 6-5302

HELP WANTED — VYRAI

ASSISTANT WOOD SHOP
FOREMAN
If you have the qualifications to move up to assistant foreman after short time on the job, Have to be able to set-up and run band saw, trim saw, router, shaper & planer.
Good wages and fringe benefits.
Apply in person to Mr. Prince.
SANDEL MANUFACTURING CO.
3618 So. Loomis Place
CHICAGO, ILLINOIS
— An equal opportunity employer —

MAINT'EN'CE MAN
BERWYN
We're looking for a general maintenance man to work in our office at 1315 S. Harlem. Berwyn, Illinois. This is a full time permanent position carrying all company benefits. Hours 2 P. M. to 10 P. M. Call for appointment or apply direct at the address chown belaw.
MISS STEVENS 922-4860
REUBEN H. DONNELLEY CORP.
33 E. CONGRESS PARKWAY
(Corner of Congress & Wabash)
3rd Floor
An Equal Opport'y Employer M & F

MAN
For general factory work.
Plant located in Clearing Industrial district. 40 hour week. $2.78 per hour.
PHONE 767-1930

DISH WASHERS
BUS BOYS
NITE WATCHMAN
APPLY —
CHICAGO ATHLETIC ASSOCIATION
71 East Madison Street
CHICAGO, ILLINOIS

Bendram fabriko darbui reikalingas
VYRAS
Clearing Industrial District — apyl. 40 val. savaitė. $2.78 į val.
Skambinkit 767-1930

BEEF BONER
Experience Necessary
For Large Meat Packer
Steady Work
Phone — 243-2110

EXCELLENT IMMEDIATE OPENINGS!
DOCK FOREMEN
Quit commuting
Work close to your home.
We need 3 highly qualified dock foremen. Top salary Excellent fringes, good place to work, steady employment.
Call
WILSON FREIGHT CO.
1415 W 35th street
Chicago - Tel. — 376-4400
An equal opportunity employer

VYRAI IR MOTERYS

WAITRESSES WANTED
Morning Hours
Five Or Six Days A Week
ALSO
BARTENDER
Short Hours — 11 to 4.
With Experience
ALSO
Female Banquet Mgr.
Contact RONALD SIKORA
Apply In Person
HOWARD JOHNSON
9333 Skokie Boulevard
SKOKIE, ILLINOIS
Tel. — 679-9445

HELP WANTED — VYRAI

JOBS WITH SECURITY
Excellent Immediate Openings For
Machinists – Milling Machine & Lathe Opers.
JOURNEYMEN MACHINISTS
Richmond manufacturer requires men to work in close tolerances with a minimum of supervision. Full company benefits include air-conditioned shop, hospitalization, pension, vacation and paid holidays. Congenial working conditions. Steady employment. Write, call or apply:
MOLINS MACHINE COMPANY, INC.
3901 Carolina Ave., Richmond, Virginia 23222
PHONE — 649-9081
An equal opportunity employer

APLINK MUS

× **Vysk. P. Marcinkus** buvo iškilmingai priimtas įvairių Šv. Kristinos parapijos organizacijų. Savo laiku vysk. Marcinkus toje parapijoje dirbo kaip asistentas. Vysk. Marcinkus dalyvavo JAV vyskupų suvažiavime ir ta proga buvo atvykęs į Chicagą.

× Mrs. Anna Krause, gyvenanti Beloit, Wis., grįžo iš ligoninės ir pamažu baigia sveikti namie. Ji gyvena ūkyje, kurį prieš kiek laiko padovanojo tėvų marijonų Šv. Kazimiero provincijai. Ūkiu dabar rūpinasi pati Mrs. A. Krause ir marijonai.

× **Marijonų bendradarbių** Chicagos apskr. susirinkimas įvyks šį trečiadienį, lapkričio 19 d. 7 val. vakare vienuolyno svetainėje prie "Draugo".

× **Adolfas Baliūnas,** žinomas ekonomistas ir mūsų dienraščio bendradarbis, gavęs kalėdines korteles parėmė "Draugą" 5 dol. auka. Ačiū.

× **Kun. dr. Feliksas Gureckas,** gavęs doktoratą Oxfordo universitete Anglijoje, dabar gražiai besidarbuojąs šalpos srityje, bus viešo simpoziumo "Kur mes šian dien stovime" moderatoriumi. Simpoziumas, kurį rngia LFB Chicagos apyg. v-ba, įvyks gruodžio 14 d. B. Pakšto salėje. Įėjimas visiems laisvas.

× **Žurnalistas Jurgis Janušaitis** vadovauja Mokslo ir kūrybos simpoziumo informacijos darbams. Jis, kaip geriausiai informuotas asmuo simpoziumo klausimais, mielai ir privačiai patarnauja informacijų siekiantiems asmenims. Jurgį Janušaitį galima pasiekti "Paramos" telefonu RE 7-3332.

× **Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus** rėmėjų Moterų gilda gruodžio 1 d. rengia bendrą Rembrandto parodos lankymą ir bendrus pietus, į kuriuos kviečia nares ir svečius, viešnias.

× **Marija Valiukevičienė,** Chicago, Ill., atnaujindama prenumeratą paliko 5 dol. auką. Dėkojame.

× **Banketo Komisija** prašo Čikagos visuomenę paskubėti įsigyti bilietus — į Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo proga ruošiamą mokslininkų ir visuomenės susipažinimo banketą, nes nedaug laisvų vietų beliko. 8 asmenims stalus užsisakyti prašome pas Joną Pabedinską, tel. 858-2074.)pr.)

× **Jei gyvenate Chicagoje** ir turite mūr. 1 ar 2 butų namą ir gal mokate už $17,500 vertės namą už 3 metų draudimo polisą **108 dol., pas Frank Zapolį** jūs mokėtumėt **86 dol.,** sutaupydami **22 dol.** Pašaukite tel. GA 4-8654. (sk.)

× **Prabangus automatinis Philip - Norelco** magnetofonas. Daug naujų savybių. Nepirkit jokio, nepamatę šito. Gradinskas, 2512 W. 47 St., FR 6-1998. (sk.)

× **Moterims papuošalai** — aukso apyrankės, medalionai, sagės, kryželiai ir grandinėlės, žiedai su visais brangiaisiais akmenimis. Taip pat — gintaro, kultūrinių perlų, ivory ir koralų puošmens. Pasirinkimas visada didelis ir įvairus, kainos nupigintos. **Terra,** 3237 West 63rd Street, tel. 434-4660. (sk).

× **Gražiausia Kalėdų dovana vaikams** — plokštelė "Antrieji žirginėliai". Keturios naujos B. Pukelevičiūtės pasakos: Kalėdų dovana, Vasaros pasaka, Klementina ir Valentina, Rimas pas Kestutį. Stereo. Pakartoti ir "Pirmieji žirginėliai". Kaina — po $5.00 ir persiuntimo išlaidos. Užsakymus siųsti: **Gifts International — Karvelio Prekybos Namai, 2501 W. 71st St., Chicago, Ill. 60629.** (sk.)

× **Dr. J. Zubrickas,** Kankakee, Ill., dėkodamas už kalėdines korteles, parėmė dienraštį 5 dol. auka. Ačiū.

× **Spalvotos nuotraukos** — gražus dalykas, bet mūsų spaudai jos netinka. Skaitytojai ir bendradarbiai, siųsdami mums iliustracijas, prašomi siųsti juodai baltas fotografijas.

× **Gavę kalėdines korteles** aukomis "Draugą" parėmė: po 3 dol. — J. Bakšys, J. Kyras, Anna Antanonis, B. Mazutis, K. Kupetis, A. Paulavičius, Elizabeth Gorb; po 2 dol. — J. Matonis, H. Marchertas, J. Getner, Vyt. Andrušaitis, J. Sinkus, O. Beržanskienė, Mrs. Ch. Koris, V. Brazys, Al. Brinas, dr. P. Tunkunas, Ant. Bajerčius, B. Zakarka, Anna Ramanauskas, J. Valauskas. Visiems nuoširdžiai dėkojame.

× **SLA 208 Moterų I kuopa** prašo visas nares susirinkti Dariaus ir Girėno Memorial Hall gruodžio 3 d. 8 val. po pietų. Bus trumpas susirinkimas ir Christmas Party. Visos narės kviečiamos atsinešti skanumynų.

× **Mirus a. a. Justinui Markūnui,** padėkoje tilpusioje lapkr. 12 d. laidoje, buvo praleista **padėka Lietuvos Dukterų draugijai.** (pr.)

CHICAGOS ŽINIOS

KOLEGIJA POLICININKAMS

Illinois valstijos prokuroras siūlo įsteigti keturių metų valstybinę kolegiją policininkams. Joje būtų vietos 2,500 studentų. Tokia kolegija kainuotų apie 10 mil. dolerių, kurios statybai federalinė valdžia prisidėtų 25 proc.

RINKIMAI ANTRADIENĮ

Lapkr. 18 d. Illinois valstijoje įvyksta nepartizaniniai rinkimai delegatų į konstitucinę konvenciją. Iš viso renkama 116 delegatų. Rinkimų vietovės bus atdaros nuo 6 v. ryto iki 6 val. vak. Chicagoje, 27-ame distrikte, kandidatuoja J. Rachunas.

GAMINA NEGRAMS ALŲ

Šią savaitę Chicagoje bus pardavinėjamas pirmą kartą naujas alus skirtas negrų pirkėjų rinkai. Alus, vadinamas Black Pride, gaminamas West Bend, Wis. Alų galės pirkti ir baltieji.

KALĖDINIŲ GĖLIŲ PARODA

Chicagos parkų distriktas ruošia 57-tą metinę kalėdinių gėlių parodą grodžio 20 — sausio 4 d., Garfield ir Lincoln parkų gėlynuose. Parodoje bus kalėdinių gėlių iš įvairių pasaulio kraštų. Bus specialus skyrius Poinsettia gėlėms. Įėjimas nemokamas.

PRAŠYS DAUGIAU POLICININKŲ

Cook apskrities šerifo departamentas turi 291 policininką. Šerifas Joseph Woods prašys 150 daugiau policininkų fiskaliniems metams prasidedantiems gruodžio 1 d. Nors jų darbo savaitė turi būti tiktai 40 valandų, dauguma jų išdirba po 60 ir daugiau.

KELTUVAS NUPIOVĖ KOJAS

Aštuonmetis David Payne žuvo bežaisdamas Cabrini apartmentiniuose namuose, 1015 Larrabee. Keltuvas, ant kurio viršaus buvo užlipęs, jį sutraiškino ir nupiovė vdi kojas.

Mokytojų sąjungos ir tėvų susirinkimas, svarstęs lituanistinio švietimo ir mokymo klausimus. Iš kairės — J. Kreivėnas skaito paskaitą, prezidiumas — V. Binkis, J. Plačas, S. Fertesonienė ir švietimo tarybos pirm. J. Kavaliūnas. Nuotr. A. Gulbinsko

LIETUVIS, KURIS IŠ KELMŲ DARO PUOŠMENIS SALIONAMS

Atsirado lietuvis, kuris savo meniška ranka, kaip burtininkas iš pelkėse išrautų gamtos įvairių išsuktų kelmų sukuria dailias, patrauklias varles, gulbes, boksininkus, plaukėjus, mas karadininkus, šokėjus, stirnas, dramblius, žuvis, tarzanus, arklio galvas, gaidžius, pelėdas, gandrus, gulbes, pingvinus ir daugybę kitų, jų tarpe ir abstrakčių sąvokų, kaip vizija, taika, problema ir t.t.

Tai kūrybingos Prano Baltuonio rankos darbas. Praeitą vasarą jis suvažinėjo apie pusanttro tūkstančio mylių, vis slampinėdamas po miškus, po pelkes, ieškodamas ypatingiau gamtoje išaugusių medžių, šaknų išsišakojimų, iš kurių būtų galima sukurti įvairius įdomius kūrinius. Radęs kasa, kerta, parsivežęs keliasdešimt kelmų juos pora metų džiovina, o jau sudžiūvusius tuojau pat valo, per kuria į savo įdomias skulptūras.

Dail. Pr. Baltuonis su žmona Jadvyga.

Jau dešimt metų kaip jis pradėjo šį kūrybos darbą. Dail. Žoromskio žodžiu ir spaudoje ("Darbininke") paskatintas, pradėjo intensyviau šioje srityje dirbti. Jau 1967-Expo metais buvo pakviestas su savo kūrinių paroda į Montrealio dangoraižį Place Villa Marie. Čia jam buvo duotos nemokamos patalpos parodai ir dabar kiekvienais metais yra kviečiamas savo parodą ten pakartoti. Lietuvių tarpe jau yra surengęs savo parodas: Montrealy, New Yorke, Toronte, Bostone ir paskutiniu metu Chicagoje. Keletą kartų buvo surengęs parodas ir kitataučiams.

Jau yra sukūręs apie 400 kūrinių, kurių apie 300 jau pasklido žmonėse, kurie, jais susidomėję, įsigijo.

Pranas Baltuonis yra kilęs iš Kretingos apskrities. Jau gimnazijoje už piešimą ir kitus dailės darbus gaudavo penketukus. Lietuvoje specialiai meno nestudijavo, bet atvykęs į Kanadą pastebėjo, kad žmonės įvairiais vandens išplautais keistesnių formų kerais (drift wood) puošia namus. Pagalvojo, kad tuos kerus galima būtų dar išradingiau atkurti ir ėmėsi to darbo.

Pradžioje vartojo paprastą skaptuką, koks buvo naudojamas Lietuvoje darant šaukštus. Dabar turi elektrinį grandiklį, kuris sukasi iki 30,000 kartų per minutę ir sukelia didžiules bangas dulkių aplinkui. Dirbti tenka užsidėjus kaukę. Taip pa dirbus pora valandų, tenka pertraukti, numesti kaukę, kuri apsunkina kvėpavimą, ir atsigauti. Su tokiomis pertraukėlėmis išdirba kartais po 15—16 valandų per parą, o kartais pasitenkina tik aštuoniomis valandomis. Dabar tik tam kūrybos darbui ir yra atsidavęs. Kai jau turimas medis, gera šaknies forma, geras jos pavidalas (kartais tenka išimti visą šaknies vidų) darbas vyksta greičiau, o kai pasitaiko sudėtingesnis uždavinys, kartais didesnio vieno kūrinio sudarymas gali užimti ir iki trijų savaičių.

Dirba visą laiką, o savaitgaliais atsikvėpdamas vasarą vyksta rinkti kerų ir šaknų. Pagrindinis rinkimas vyksta rudenop, kai ne taip karšta, nes kasimas, piovimas, nešiojimas pareikalauja nemažai įsitempimo.

Ieškodamas idėjų, siužetų, stengiasi atsiminti lietuviškas pasakas, kitų tautų epą, ką nors surdęs stengiasi įkūnyti turimoje šaknyje, kere, kad tie kūriniai būtų įdomesni. Net ir skaitomas koks literatūros kūrinys duoda idėjų, pvz. Romeo ir Juliette, Biliūno "Laimės švyturys" ir kitos literatūrinės idėjos rado įkūnijimą Baltuonio kūryboje.

Paklaustas, kokius planus turi ateičiai, pratarė: "Man patinka tas darbas, esu prie jo prisirišęs, tik bijau, kad neužtrokščiau nuo tų dulkių. Gal pavyks kaip sukombinuoti, kad jų mažiau bebūtų".

Mūsų dailininkas myli savo kūrinius. Kiekvieno, net ir parduodamo,, pasilieka sau nuotrauką ir užregistruoja, kur jis pateko.

Šiame užmojyje nuoširdi talkininkė yra Baltuonio žmona Jadvyga Selenytė, kuri sudaro katalogus, palaiko ryšį su įstaigomis, veda susirašinėjimą. Pvz. dabar su paroda kviečia vykti Waterloo universitetas.

Norėdamas giliau pažinti skulptūros pagrindus, Pr. Baltuonis dabar lanko Montrealio muziejaus dailės mokyklą, jau antri metai.

Tremtyj Baltuonis gyveno Merbecko stovykloje, Kanadon atvyko prieš 20 metų. Lietuvoje buvo Vidaus reikalų ministerijos valdininkas, o Kanadoje buvo namų dažymo kontraktorius, kol visiškai atsidavė šiems dailės darbams. **J. Daugl.**

"SUGRĮŽIMO GIESMĖ" LITUANISTINĖMS MOKYKLOMS

JURGIS JANUŠAITIS

Įkyriai peršasi mintis: kiek ilgai ištvers mūsų lituanistinės mokyklos, kokia jų ateitis, kas pakeis senuosius lietuviškojo žodžio ir minties šulus?

Išeivija, tai platūs vandenys, kuriuose plūduriuojame ir kasdien jų vilnys bando nugramzdinti ir lietuviškojo gyvenimo dalelę. Kai kalbame su dabartiniais pasišventėliais — lituanistinių mokyklų mokytojais iš jų girdime ir nevilties gaidų. Sako, kad net patys tėvai atsisako savo vaikų leisti į tuos lietuviškuosius židinėlius, kuriuose per metų eilę augantieji vis dėl to iš ten išsineša lietuviškąjį žodį, mintį ir supratimą tėvų žemei.

Tad neveltui LB institucijos deda visas įmanomas pastangas, kad išeivijoje lituanistinės mokyklos ilgus metus išliktų gyvos, kad jose klegėtų lietuvių augantis jaunimas. Bet šių mokyklų išlaikymo našta taip pat nėra menka, nors patys mokytojai, palyginant, dirba už trupinėlius, daugiau iš meilės lietuvybės išlaikymui. Mokyklų išlaikymo naštą, žinoma, daugiausia neša patys vaikų tėvai. Bet kai arčiau įsigilini į šį svarbų reikalą, aiškėja, kad lietuviškasis jaunimas priklauso lietuvių tautai ir jo išugdymu privalu rūpintis visai lietuvių išeivijai.

Tad kokiu būdu galime stipriau tas LB pastangas paremti. Tam yra skelbiami lituanistinėms mokykloms specialūs vajai, arba ruošiami plataus masto parengimai.

Štai kad ir LB Chicagos Apygardos valdybos sumanymas suruošti jungtinį lit. mokyklų koncertą yra labai ir nuoširdžiai sveikintinas. Ir visas šio parengimo pelnas skiriamas lituanistinių mokyklų išlaikymui.

Pavasarį, Jaunimo Centre, teko girdėti mokinių suruoštoje šventėje a. a. muz. Juozo Bertulio dalį kantatos "Sugrįžimo giesmė". Tai gražus kūrinys ir tos srities žinovai šį kūrinį vertino teigiamai. Tada gražiai pasireiškė mokyklų jungtinis choras, talkinant Vyčių chorui bei solistams.

Tai buvo mažytė detalė. Gi dabartiniame koncerte girdėsime šią kantatą ištisai. Ją išpildys keturių lit. mokyklų — Brighton Parko, Cicero pradžios ir aukštesniosios ir Dariaus - Girėno chorai. Šių mokyklų jungtiniam chorui talkininkauja Vyčių choras, vadovaujamas muz. Fausto Strolios. Kantatoje girdėsime solistę Genovaitę Mažeikienę. Kantatai akompanuos gerai lietuviams pažįstamas, čia gimęs lietuvis, muzikas Jonas Byanskas.

Šiame koncerte taip pat atskirai pasirodys su savu repertuaru Vyčių choras, o taip pat turėsime malonios progos pasigėrėti ir atskirų mokyklų chorų dainomis. Koncertas įvyks lapkričio mėn. 23 d., sekmadienį, 2 val. po pietų Gage Parko Fieldhouse, 55 gatvės ir Western Ave kampas (2415 West 55th str.)

Vaikų chorais esame gerėjęsi jau ne kartą. Jų dainuojamos dainos gyvos, gražios ir klausytojų maloniai sutinkamos. Ir šiame koncerte turėsime progos pasigėrėti mūsų augančiu jaunimu, jų pastangomis išlikti lietuviukais ir pasigėrėti jų gražiais darbais.

Dalyvaudami šiame koncerte, mes nuoširdžiai prisidėsime prie Lietuvių Bendruomenės Chicagos Apygardos pastangų lituanistinėms mokykloms užtikrinti lengvesnes darbo sąlygas. Tad ir mes junkimės į šią gražią talką ir gyvenkime bendru lietuvybės išlaikymo rūpesčiu.

IŠ ARTI IR TOLI

KANADOJ

— **A. Paznekaitė ir K. Pajaujis** sukūrė lietuvišką šeimą. Abu jaunieji yra gimę lietuviškame trikampyje, Lenkijoje. Jaunasis atvyko prieš 8 metus į Kanadą, bet nesuviliojo jį svetimų kraštų mergaitės, susitaupęs pinigų nuvažiavo į buvusią tėviškę ir išsirinkęs mergaitę, kurią prieš kelias savaites atsikvietė. ir Šv. Jono bažnyčioje sumainė aukso žiedelius, sol. V. Verikaičiui giedant apeigų metu.

— **J. Aleknavičius,** senosios kartos ateivis ir nuolatinis "Draugo" skaitytojas ir buvęs katalikų mokyklų vyr. švaros prižiūrėtojas, išėjo į pensiją. Jo abi dukrelės mokytojauja Toronto katalikiškose mokyklose.

DIDŽ. BRITANIJOJ

— **Lietuviškos pamaldos,** be didesnių kolonijų, dar laikomos Derby, Nottinghame, Northamptone, Coventry, Leicesteryje, Eccles ir kt. vietose, kur gyvena kiek daugiau lietuvių.

— **J. Maslauskas** vadovauja Liet. skautų sąjungos Anglijos rajonui. Lapkričio 1 dieną rajono skautai pradėjo naujus veiklos metus, kurių metu žadama dar labiau sustiprinti skautišką veiklą.

— **DBLS-gos tarybos** posėdis įvyko lapkr. 8 dieną Londone. Buvo svarstomi statuto ir kiti organizaciniai reikalai.

— **Mirusiųjų lietuvių kapai** Visų Šventųjų ir vėlinių dienomis buvo aplankyti beveik visose lietuvių kolonijose.

PERU

— **Lietuvaitė misionierė Marija Širdies Jėzaus** rašo: "Paskutiniu laiku čia eina didelis judėjimas už žemės reformą. Kurie turi per daug žemės, turės atiduoti, ir ta žemė bus duota neturtingoms šeimoms. Tuo klausymu taip pat kalbėjo mūsų kardinolas Landazuri, skatindamas, kad visi prisidėtų prie to judėjimo ir pagerintų tautos būvį. Žinoma, daug kas nepatenkinti, bet visi turės nusilenkti ir pildyti vyriausybės įsakymus.

Jau keletas dienų tiesiog nepakeliami karščiai. Paskutiniu laiku labai pasikeitė gamta; anksčiau būdavo daug lietaus ir tas atvėsindavo orą ir drauge turėdavom pakankamai vandens. Dabar priešingai — nelyja ir labai karšta. Kokie neužmirštami prisiminimai ir dėl klimato būnant Chicagoj, tada buvo vėsu, klimatas sausas, net neteko prakaituot. Anksčiau turėjom pagalbą iš valdžios mūsų prieglaudai. Nors pilnai neužteko, bet vis buvo gera pagelba. Dabar mums davė tik trečdalį ko gaudavom anksčiau, o viskas daug pabrango. Anksčiau iš Vokietijos, vėliau iš Prancūzijos kasmet mums atsiųsdavo paramos. Bet nuo pernai metų nebegauname.

Tiesiog nežinom, ką ir daryti su mergaičių prieglauda ir su neturtėliais nuolat randamais lankant apylinkę su misijomis, o taip pat lankant čia, Requenoj, vargšus žmones, ligonius. Tiesiog neįmanoma eiti su misijomis be materialinių priemonių matant jau ne vargą, bet tiesiog juodą mizeriją. Ir nėra dienos, kad kas neateitų prašydami rūbų, maisto ar vaistų".

Aukas seselei galima siųsti per kun. J. Prunskį, "Draugo" adresu.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

— **Stasys Grigaitis,** gautomis iš Lietuvos žiniomis po trumpos, bet sunkios ligos spalio 31 d. mirė Lietuvoje. Velionis 1932 m. baigęs Marijampolės mokytojų seminariją, pradėjo studijuoti ekonomiją V. D. universitete Kaune. Aplinkybėms susidėjus, po poros metų studijas nutraukė ir mokytojavo Gražiškiuose vėliau Pilviškiuose. Okupacijos metais dirbo Pilviškiuose, cukrinių runkelių priėmimo punkte. Tiek Marijampolėje, tiek Kaune, o taip pat ir vėliau darbo vietovėse Stasys reiškėsi kaip artistas, režisierius, solistas, nepamainomas dainos vadovas. Visada linksmas, pilnas sąmojaus, buvo visų mėgiamas, kiekvienoje draugėje pageidaujamas.

LIETUVIAI XVIII AMŽIAUS VOKIEČIŲ LITERATŪROJE

Ignas Skrupskelis

Disertacija, už kurią Vienos Universitetas 1932 m. jos autoriui suteikė filosofijos daktaro laipsnį.

Čia iškeliama, kas 18 amž. vokiečių buvo rašoma apie lietuvius arba lietuvių rašyta lietuviškai. Apsiribojant vieno šimtmečio nagrinėjimu, išryškinami trys nauji dalykai:

1. Senųjų prūsų kultas, perkeltas jų palikuonims — lietuviams, Maž. Lietuvos gyventojams.
2. Pietistinis judėjimas, kurio šviesoje išryškėja tame laikotarpyje kūręs Kristijonas Donalaitis.
3. Idėjos, kurios Europos dėmesį pasuko nuo vakarų į rytus, į baltus, į liaudies primityvumą, į tautų humanistinius siekius.

Knyga išleista Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos, kaina $4.00. gaunama DRAUGE.

Illinois gyventojai prašomi prie knygos kainos pridėti 5 proc. mokesčiams.

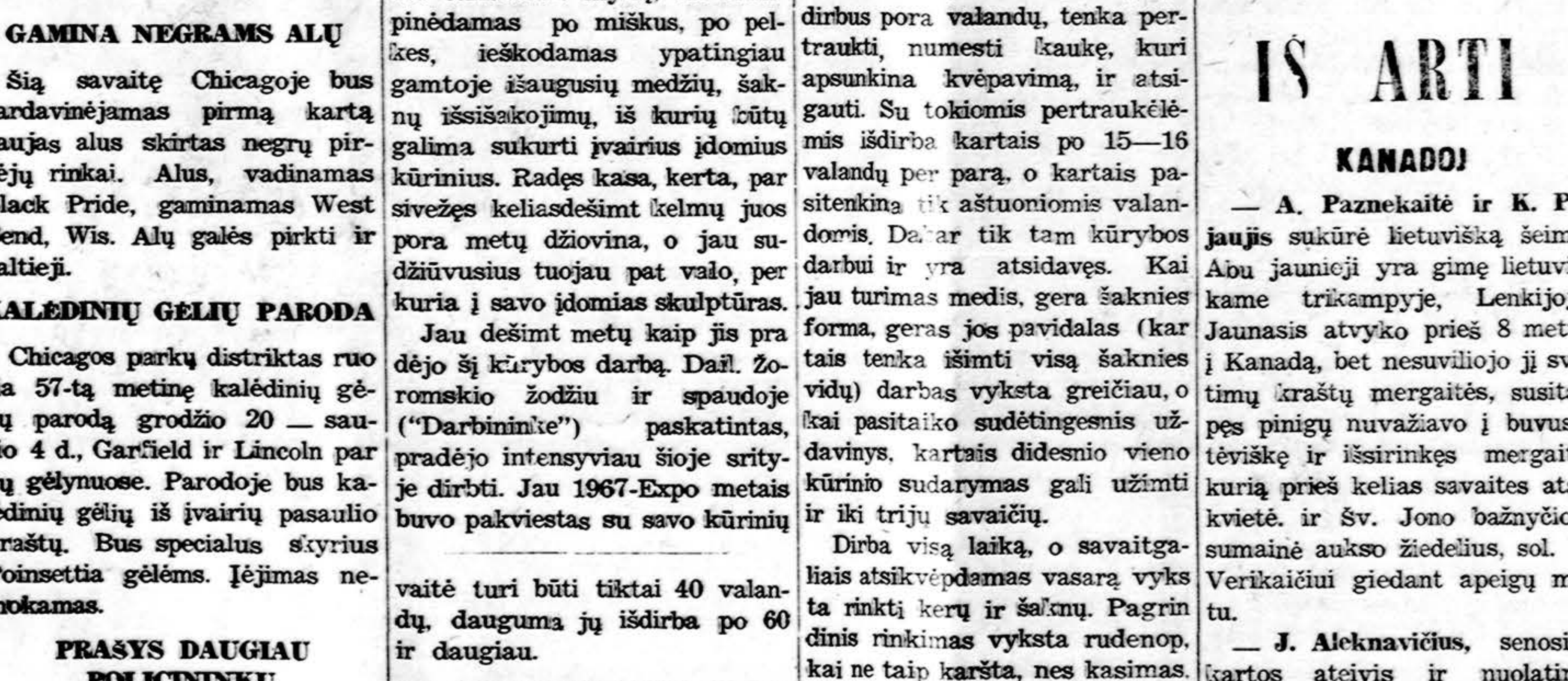

Simpoziumo švietimo reikalais (sekmės ir nesėkmės) suruošto Liet. mokytojų s-gos Chicagos skyriaus **diskusijų dalyviai** — liudininkai: iš k.: aukšt. mok. direkt. J. Masilionis, mokyt. S. Jonynienė, mokiniai R. **Petravičiūtė ir Arv. Žygas,** Ped. inst. direkt. D. Velička, tėvų atst. A. Pakalniškis ir mokinės J. Ūsevičiūtė **ir R. Šlapelytė. Jungtinis** Chicagos lit. mokyklų koncertas įvyksta lapkr. 23 d. 2 val. po p. Gage Parko **salėje.** Nuotr. A. Gulbinsko